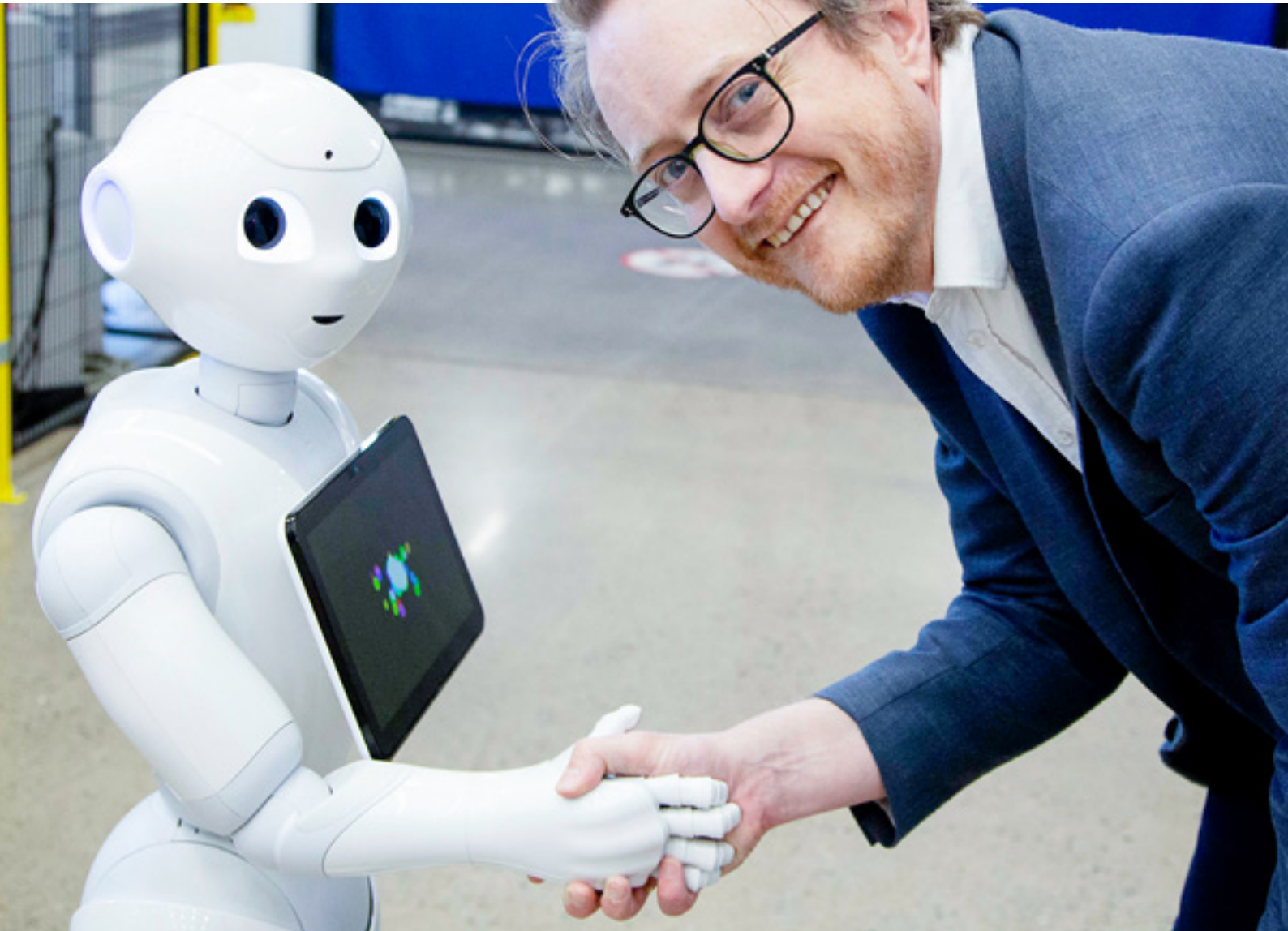

JURISTEN

NR 4 / 2025

WWW.JURISTEN.NO

KI-professor om den nye hverdagen for jurister

Bruk av KI utfordrer og hjelper

Advokatfullmektiger og arbeidsbelastning // Sosiale medier og aldersgrense

Barne- og ungdomskriminalitet // Nyvalgte jurister på Stortinget

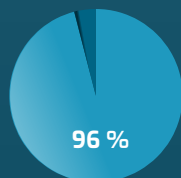

Juridiske vurderinger blir skarpere når de drøftes med dem som merker konsekvensene

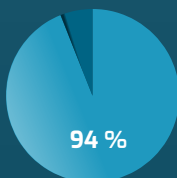
De fleste juridiske problemstillinger stopper ikke ved lovteksten. De griper inn i hvordan virksomheter styres og utvikles, men også i menneskers liv og rettigheter

På våre kurs, sertifiseringer og nettverk møter advokater og jurister dem som har ansvaret for å etterleve lovkravene i næringsliv og forvaltning. Slik blir arbeidet med jussen tettere koblet til virkeligheten den skal fungere i - les mer på juc.no

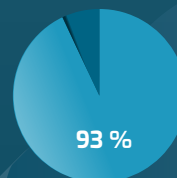
Slik vurderer deltakerne kursene våre

Relevans: Fikk praktisk og relevant kunnskap fra kurset

Kursledere: Vurderte kurslederen som faglig sterk

Vil anbefale JUC: Vil anbefale oss til en kollega

Innhold 4|25

10 Barne- og ungdomskriminalitet
Politiadvokat Victoria Palm ser behov for tidlig innsats, tverrfaglig samarbeid og tett oppfølging.

14 Hurtigspor
Dommer Åsa Bech er en av dem som har jobbet tettest med de nye hurtigsporene i Oslo tingrett.

18 Ungdomsstraff ti år etter
Konfliktrådet forteller om sine erfaringer.

20 Sosiale medier
Regjeringens lovforslag om 15 års aldersgrense på sosiale medier har resultert i over 8000 høringsvar.

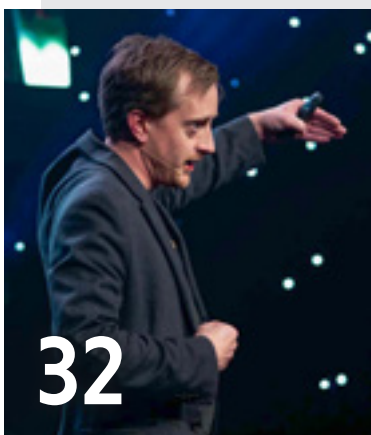
24 Gjengkriminalitet
Jan Bøhler går hardt ut mot forsvarere som tøyser grensene.

26 Økokrim om satsing på inndragning
Ifølge politiet anslås den kriminelle økonomien i Norge å være på rundt 80 milliarder kroner årlig.

30 Bruk av KI
Juristene i staten vil bruke KI mer – men det er ikke bare enkelt

38 Jurister på Stortinget
Vi jurister må vokte oss for å ikke bli systemtro og drive med juss, ikke politikk, sier Haagen Poppe.

48 Arbeidsforhold i advokatbransjen
Hvis man ønsker å gjøre noe og få det litt bedre i den bransjen man jobber i, så må man organisere seg, sier tillitsvalgt i Juristforbundet – Privat.

Jus.no

Din kompetanseportal for juridisk etterutdanning

- Over 750 digitale kurs
- Bli JUS-abonnet og strøm så mye du vil
- Her finner du møteplassene for fagmiljøet
- Enkel kontroll og oversikt over din etterutdanning

Juristenes
Utdanningscenter

www.jus.no

Juristene i kampen mot barne- og ungdomskriminalitet

I denne utgaven har vi snakket med jurister i påtale og domstol som kjenner saksfeltet barne- og ungdomskriminalitet godt fra arbeidshverdagen. Feltet er komplekst og både juss, psykologi, sosialfag og politikk møtes i et krysningspunkt der flere etater må snakke sammen. Juristenes rolle er krevende og påtalejurister, forsvarere og dommere står i frontlinjen: i etterforskning, i utvikling av lovverket, i arbeidet med et rettssystem som både reagerer og helst reparerer og for rettsikkerheten.

Bakteppet er en høst der alvorlige saker med barne- og ungdomskriminalitet har preget nyhetsbildet og der regjeringen varsler økt satsing og en felles innsats på tvers av etater. En ekspertgruppe utreder tverrfaglig samarbeid og informasjonsdeling for å forebygge og skal foreslå modeller for samarbeid og regelendringer. Samtidig forteller Politijuristene om sterkt pressede påtalejurister.

Under budsjettøringen i justiskomiteen på Stortinget fortalte Politijuristenes leder om for mange straffesaker per påtalejurist. Politijuristene gjennomførte tidligere i år en undersøkelse blant sine medlemmer som viser at av tre opplever at arbeidsmengden er altfor stor.

Politiadvokat Victoria Palm, som du kan lese om i denne utgaven, forteller om mangel på dedikerte ungdoms-etterforskere i mange politidistrikter og behov for omfattende opplæring, som igjen legger press på politiadvokatene. Ungdomssaker skal behandles raskt og det stiller store krav til både beslutningsdyktighet og fagkunnskap sier hun. Det samme budskapet har dommer Åsa Bech i Oslo tingrett, en av dem som har jobbet tett med de nye hurtigsporene i ungdomssaker: Ungdommen har ofte en svært kort tid til rådighet for endring. Samtidig peker hun på at ressursene ikke alltid strekker til, spesielt med den kraftige økningen i ungdomskriminalitet de siste årene.

Når det nå varsles økt satsing og en felles innsats på tvers av etater er det verdt å merke seg at Juristforbundet har etterlyst et helhetlig løft for hele rettskjeden og en langtidsplan for justissektoren. Men rettsstaten ses fortsatt ikke på som en integrert del av beredskapen, mente forbundet om regjeringens forslag til statsbudsjett i høst.

Ole-Martin Gangnes
redaktør

Redaktør
Ole-Martin Gangnes
omg@juristen.no

Annonseansvarlig
Randi Huth Rogne – Storybold
randi@storybold.no
Tlf.: +47 995 20 500

Har du flyttet eller byttet jobb?
juristforbundet.no/minside
medlem@juristforbundet.no
40 00 24 25

Forsidebilde
Erling Slyngstad-Hægeland

Grafisk produksjon
Ålgård Offset As

Utgivelsesplan 2026
– se juristen.no

Redaksjonen avsluttet
1. desember 2025.

Utgiver
 JURISTFORBUNDET

Journalist
Tore Letvik
tl@juristen.no

Design / layout
Inge Martinsen – Aksell AS
inge.martinsen@aksell.no

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere eller forkorte innlegg.

Journalist
Tuva Bønke Grønning
tbg@juristen.no

Tips redaksjonen
redaksjonen@juristen.no
mob. 48 24 83 52
www.juristen.no

Juristen arbeider etter redaktørplakaten og er en del av

 Følg oss!

Barne- og ungdomskriminalitet

– ministeren lover felles innsats på tvers av etater

Regjeringen varsler økt satsing mot barne- og ungdomskriminalitet. Samtidig forteller Politijuristene om sterkt pressede påtalejurister og Juristforbundet etterlyser et helhetlig løft for hele rettskjedens i statsbudsjettet og en langtidsplan for justissektoren.

 Ole-Martin Gangnes

I høst har alvorlige saker med barne- og ungdomskriminalitet preget nyhetsbildet; unge gutter rekrutteres til å utføre drap og voldsopdrag og det kastes granater og skytes. Det har ført til debatt om hva samfunnet skal gjøre med barn og ungdom som begår alvorlige forbrytelser og som ofte ikke kan fengsles. I en lang rekke hendelser den siste tiden har svært unge personer, helt

ned i 12-årsalderen, vært involvert. Politiet og andre uttrykker sterk bekymring og det etterlyses tiltak.

I oktober presenterte Regjeringen det som skal være en felles innsats på tvers av etater mot barne- og ungdomskriminalitet – med forslag om blant annet å innføre strengere straffer for å bære våpen, forlenge tiden mindreårige kan være innbrakt fra dagens fire timer og i særtilfeller kunne forlenge varetektsfengsling av unge mellom 15 og 18 år.

I tillegg vil regjeringen gi alle barnevernsinstitusjoner lov til å stenge dørene og inndra mobiltelefoner og få innsyn i innholdet på dem.

Politiet har pekt på krypterte plattformer som Telegram, men de som er sikket i forbindelse med granatangrepet i Pilestredet i Oslo i september, ble ifølge politiet rekruttert via Tiktok.

Låse dører og begrense mobilbruk

– For raskt å få opp straffenivået for bæring av kniv og våpen på offentlig sted, vil vi øke strafferammene. Det er også viktig å ta bakmennene, og vi

skal gjøre det selvstendig straffbart å involvere mindreårige i kriminalitet, sa justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen i en pressemelding i oktober.

Og videre:

– Politiet kan kun holde på de under 15 år i fire timer, vi vil vurdere å øke fristen. Når det gjelder de over 15 år vil vi utvide tiden varetektsfengsling kan forlenges til fire uker av gangen i unntakstilfeller, mot to uker i dag.

I tillegg vil regjeringen innføre endringer for barnevernet.

– Jeg er svært bekymret for en utvikling der kyniske kriminelle går målrettet etter sårbare barn og unge som er under barnevernets omsorg, for å rekruttere dem til å begå kriminelle handlinger. Vi må skjerpe mulighetene barnevernet har til å beskytte disse barna. Derfor tar vi tydelige grep nå for å beskytte både barna og samfunnet mot denne utviklingen. Når det trengs skal barnevernet kunne låse dører og begrense besøk, telefon og internett i lenger perioder enn i dag, sa barne- og familieminister Lene Vågslid i oktober.

Justis- og beredskapsminister Astrid Aas-Hansen. (Foto: Kunnskapsdepartementet/Martin Siewartz Nielsen)

I forslag til statsbudsjett ligger det også inne å utvide ordningen med hurtigspor for raskere behandling av straffesaker der gjerningspersonen er under 18 år. Midlene skal gå til «å utvide innsatsen til Sør-Vest politidistrikt og til å videreføre innsatsen og sikre tilstrekkelig kapasitet til å prioritere arbeidet med raskere behandling av straffesaker i Agder, Oslo, Vest og Øst politidistrikt. Regjeringen vil i den neste fireårsperioden rulle ut innsatsen i de resterende politidistrikter», skriver departementet.

Ifølge regjeringen skal det også bli økt kapasitet ved Ungdomsenhet øst på Eidsvoll.

– Trenger 200 flere politiadvokater
Samtidig mer Politijuristene i Juristforbundet at regjeringens budsjettforslag ikke vil løse utfordringene for påtalemyndigheten i politiet.

Under budsjettøringen i justiskomiteen på Stortinget fortalte Politijuristenes leder Marianne Børseth Steensby om for mange straffesaker per påtalejurist.

Leder av Politijuristene Marianne Børseth Steensby. (Foto: Juristen)

– Hvor mange politiadvokater trenger vi for å kunne håndtere dagens kriminalitetsbilde, som stadig blir mer utfordrende med kriminelle gjenger og hybride trusler? Dagens bemanning på 1050 politiadvokater er i alle fall ikke tilstrekkelig. Akkurat nå har antall ferdig etterforskede straffesaker som ligger på politiadvokatlageret, og som venter på å bli avgjort av en ledig politiadvokat, økt til 20 000 straffesaker. Tiltalte, fornærmede og vitner venter og venter på en avgjørelse. De må vente lenge og oppklaringsprosenten synker år for år, sier hun.

– Dagens bemanning er ikke forsvarlig, og påtalebudsjettet er ikke tilstrekkelig for å ansette en eneste påtalejurist ekstra enn det vi har i dag. Sakene på politiadvokatlageret vil altså bare øke. Vi trenger minst 200 flere, sa hun under høringen.

Ifølge Politijuristene ville en slik satsing på påtale koste 300 millioner.

– Det høres kanskje mye ut, men det er en billig investering for landet, sa Marianne Børseth Steensby.

Politijuristene gjennomførte tidligere i år en undersøkelse blant sine medlemmer som viser at to av tre opplever at arbeidsmengden er altfor stor: Halvparten av påtalejuristene har mellom 61 til 200 saker hver og 12 prosent har over 200 saker. Dessuten at 25 prosent ser for seg å slutte innen to til tre år på grunn av for stor arbeidsmengde.

Politijuristene mener konsekvenser av bemanningssituasjonen er at rettsikkerheten ikke blir tilstrekkelig ivaretatt og at man ikke overholder lovpålagte tidsfrister.

Etterlyser langtidspan

– Rettsstaten blir fortsatt ikke prioritert. Fine ord om rettsikkerhet er ikke nok, uttalte Juristforbundets president Sverre Bromander om regjeringens forslag til statsbudsjett i høst.

– Selv om det er lyspunkter, viser det dessverre at rettsstaten fortsatt ikke ses på som en integrert del av beredskapen, sa Bromander.

Han etterlyser en langtidspan for justissektoren for å få til et helhetlig løft for hele rettskjeden.

– Det har Stortinget vedtatt, men vi ser ingen tegn i dette budsjettet på at vedtaket følges opp av regjeringen.

Bromander pekte på at det er positivt at domstolene får penger til hurtigspor for gjerningspersoner under 18 år, men sier samtidig:

– Når regjeringen samtidig ikke bevilger nok til digitaliseringen av domstolene eller øker rettshjelpssatsen til salærådet anbefaling, da faller helheten bort. Folk merker tryggheten først når sakene faktisk går fra anmeldelse til dom – uten omveier.

Juristforbundet etterlyste også tydeligere satsing på jurister tett på barnevernet og styrking av juridisk kompetanse hos statsforvalterne og i kommunene.

Ekspertgruppe utreder tverrfaglig samarbeid og informasjonsdeling

Ekspertgruppen skal foreslå modeller for samarbeid og regelendringer.

 Ole-Martin Gangnes

Det regjeringsnedsatte utvalget tar for seg tre kriminalitetsområder: Barne- og ungdomskriminalitet, ekstremisme og mishandling i nære relasjoner.

«For å forebygge barne- og ungdomskriminalitet, ekstremisme og mishandling i nære relasjoner er det behov for bedre tverretattlig samarbeid og informasjonsdeling på individnivå», skrev justis- og beredskapsdepartementet da utvalget ble nedsatt i sommer.

Utvalget skal utrede hvilke muligheter man har for deling av informasjon som samtidig ivaretar den enkeltes personvern. Det skal foreslås konkrete modeller for samarbeid og regelendringer som utvider adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger og behandle personopplysninger.

– Politi, barnevern, helsevesenet og andre må kunne samarbeide tettere med mer åpen informasjonsdeling for å forebygge ungdomskrimi-

Asbjørn Strandbakken. (Foto:UiB)

Politi, barnevern, helsevesenet og andre må kunne samarbeide tettere

nalitet og annen kriminalitet, uttalte justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen om utredningen som er tenkt ferdigstilt i løpet av sommeren 2026.

Ledes av Strandbakken

Ekspertgruppen ledes av Asbjørn Strandbakken (professor ved UiB), og består ellers av Heidi Elisabeth Svendsen (seniorrådgiver i Helsetilsynet), Hanne Blekkan (politikontakt i Stjørdal kommune), Stian Lid (forsker ved OsloMet), Merete Hanch-Hansen (avdelingsdirektør i Oslo kommune) og Morten Holmboe (professor ved PolitiHøgskolen)

Ekspertgruppen skal blant annet se hen til den danske Infohusmodellen og den britiske MARAC-modellen. I disse modellene er det representanter fra ulike etater, som politi, helsevesen, sosiale tjenester og barnevern som møtes for å samarbeide om å lage sikkerhets- og hjelpetiltak for ofrene eller forebygge ny kriminalitet, melder departementet.

I mandatet heter det at forslag til regelendringer som utvider adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger og behandle personopplysninger må synliggjøre og avveie de personvernrettslige hensynene.

KRISTIAN GERHARD JEBSEN OG JANTZENS FOND

STIPEND 2026

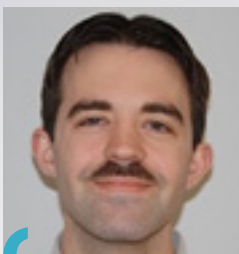
Fondets formål er å støtte norske, svenske og finske jurister i forbindelse med praktiske eller vitenskapelige sjørettslige studier i utlandet.

Stipendets størrelse varierer, men har de siste årene vært i størrelsesorden NOK 200 000 – NOK 300 000.

Primært gis stipendet for trainee-opphold i New York og/eller London.

Skriftlig søknad med CV, dokumentasjon av studier og arbeid samt med informasjon om hva stipendet ønskes benyttet til, sendes: Nordisk Skipsrederforening, post@nordisk.no.
Attn: Ola Granhus Mediås. Tlf.: +47 22 13 56 00. For ytterligere informasjon se www.nordisk.no

Søknadsfrist: 31. januar 2026

My traineeship at Holland & Knight in New York offered valuable insight into maritime law in practice – from handling disputes to drafting commercial agreements. It was an experience that sharpened both my legal judgement and my understanding of international collaboration.

Jacob Ohlsson – tildelt stipend 2023

Politiadvokat

– Vi trenger nok folk og kompetanse til å følge opp ungdommene over tid

Kriminalitet blant ungdom utfordrer både politi og samfunn. Politiadvokat Victoria Palm fremhever behovet for tidlig innsats, tverrfaglig samarbeid og tett oppfølging.

 Hannah Luna Egeland Micalsen

Ungdomskriminaliteten i Norge er i endring. Selv om antall anmeldelser i seg selv ikke er i kraftig økning, viser statistikk fra politiet og SSB at lovbruddene blir mer alvorlige, og at gjerningspersonene blir stadig yngre. Politiadvokat Victoria Palm, som leder Ungdomsforum i Øst politidistrikt, peker på behovet for raskere reaksjoner, mer ressurser og tettere samarbeid for å møte utfordringene.

Ifølge statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og politiets straffesaksregister ble det i 2024 registrert omtrent 341 500 anmeldelser for lovbrudd i Norge. Blant dem var vold og mishandling, en kategori med særlig relevans for ungdomssaker, med 45 438 anmeldelser i 2024.

Blant ungdom under 18 år, viser data fra 2024 at det var rundt 11 200 unike gjerningspersoner i denne aldersgruppen. De fleste anmeldte under 18 år hadde kun ett forhold registrert i løpet av året, men en mindre gruppe var svært aktive: om lag 230 unge ble anmeldt for ti eller flere forhold i løpet av året.

Men det offisielle bildet forteller bare én del av historien. Ifølge Nasjonal trygghetsundersøkelse fra 2024 var ungdom og unge voksne blant de mest utsatte for kriminalitet. Over 60 prosent av personer mellom 16 og 19 år oppga at de hadde vært utsatt for minst ett lovbrudd det siste året. Det peker på at mange lovbrudd

aldri bli anmeldt, og at mørketallene kan være omfattende. (Kilde her er Nasjonal trygghetsundersøkelse 2025 + POD-rapport 2025)

Når tallene møter menneskene

Politiadvokat Victoria Palm beskriver påtalearbeid med mindreårige som et av de mest krevende, men også mest givende fagfeltene. Hovedgrunnen til dette er at hun i tillegg til selve straffesaken ser på de individuelle forholdene rundt ungdommen, og på den måten kan bidra til å snu en kriminell utvikling. Alderen i seg selv gjør også at etterforskningen av saken blir annerledes og mer utfordrende.

– Du må bruke et annet språk. Mange unge forstår ikke begreper som for eksempel straffeskyld. Det er heller ikke intuitivt for dem hvor mye de må fortelle om en hendelse for at vi skal få tilstrekkelige opplysninger. Dette gjør at vi må stille mange spørsmål og hjelpe dem med å få ut de relevante opplysningene, sier hun.

Hun legger vekt på individuell tilpasning av reaksjoner, og på at straff alene sjelden er nok. Formålet er ofte å påvirke ungdommen og miljøet rundt dem over tid. Tverrfaglig samarbeid med barnevern, kommuner, miljøarbeidere og andre aktører er derfor en viktig del av jobben.

– Når politi, barnevern og kommunale instanser jobber koordinert, ser vi at tiltak kan fungere, sier Palm.

Ressursmangel, kompetanse og sårbarhet

Et gjennomgående tema er ressursmangel. Palm forteller at det lenge har manglet dedikerte ungdomsetterforskere i mange politidistrikter. Selv om Øst politidistrikt nå har ansatte til dette arbeidet, er mange av dem ferske i rollen. Det skaper et behov for omfattende opplæring, som igjen legger press på politiadvokatene som blir brukt som støtte og veiledere i prosessen.

En del politiadvokater som jobber med U18-saker har begrenset erfaring på dette feltet, noe som kan gjøre det krevende å etterforske og fatte beslutninger raskt. Ungdomssaker har en lovbestemt saksbehandlingstid på 42 dager, noe som er langt kortere enn for voksne. Det stiller store krav til både beslutningsdyktighet og fagkunnskap.

– En ungdoms liv blir satt på pause mens de venter på at en straffesak skal avgjøres. Fra 15 til 18 år skjer det ufattelig mye, og forsinkelser kan påvirke ungdommens fremtid betydelig.

Samtidig har forebyggende politiarbeid blitt svekket: færre betjenter «ute i gatene», mindre kontakt med ungdom, og færre anmeldelser opprettes til tross for at alvorlighetsgraden i enkelte voldssaker har økt. I tillegg opplever politiet utfordringer med å få unge – både mistenkte, for-

nærmede og vitner – til å forklare seg. Frykt for represalier, manglende tillit til politiet og skepsis i familiene som gjør at mange vegrer seg.

– Selv ungdom som ikke er innblandet i kriminalitet og kun er tilfældige ofre, har foreldre som er redde for at de kan bli dratt inn i noe større dersom de forklarer seg til politiet, sier Palm.

Dette kan i noen tilfeller føre til mangel på bevis, som i ytterste konsekvens kan resultere i henleggelse av saker.

Tiltakene som fungerer

Palm fremhever at flere tiltak har vist seg effektive, særlig når de brukes i kombinasjon. Hun trekker frem ungdomsstraff med tett oppfølging som et virkemiddel som kan gjøre en forskjell.

– De får rammer, tett oppfølging, kanskje hjelp til å få jobb, og de får god oppfølging over tid. Mange

kommer seg godt ut av den kriminelle løpebanen, sier hun.

Ved å kombinere straffereaksjoner med konkrete tiltak som skolegang, arbeid og miljøarbeid, får ungdom et reelt alternativ til kriminalitet, og erfaringene viser at tilbakefallet ofte er lavt.

Sysselsetting og tilhørighet er også avgjørende.

– Hvis vi får ungdommene som ikke går på skole inn i jobb, får de et annet sted å gå til og innpass i et annet miljø. Det ser vi at hjelper, sier Palm

Mange av de mest risikoutsatte ungdommene faller utenfor skole og sosiale miljøer, og uten struktur og tilhørighet kan veien inn i kriminaliteten bli kortere.

Samtidig fremhever Palm betydningen av godt tverrfaglig samarbeid.

– Når politi, barnevern, kommunen, SLT-koordinatorer og Nav

Alt dette er ressurskrevende.

jobber sammen får vi ungdommene inn på skole, ut i arbeid eller med på andre hensiktsmessige aktiviteter. Dette gjør at de får en mer helhetlig oppfølging på tvers av utfordringene de står i.

Palm er likevel tydelig på at det kreves ressurser og langsiktig satsing for at tiltakene skal ha effekt.

– Alt dette er ressurskrevende. Vi trenger nok folk og kompetanse til å følge opp ungdommene over tid. Uten det blir effekten begrenset.

Tidlig innsats og et helhetlig system

Politiadvokat Palm er tydelig på at tidlig innsats er det viktigste virkemiddelet.

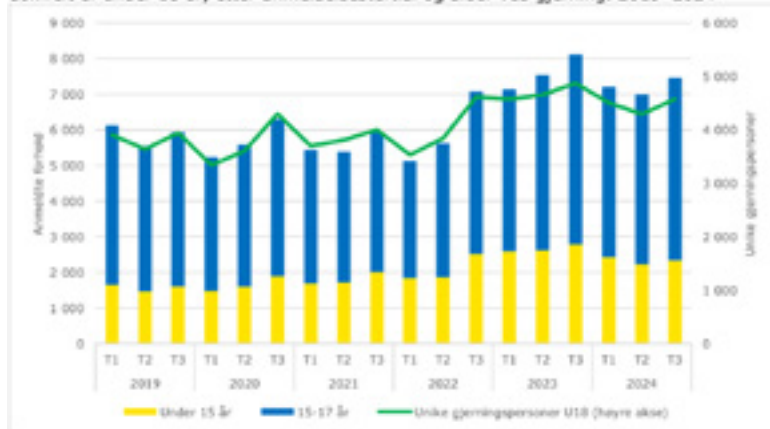
– Vi må starte lenge før ungdommen møter politiet. Allerede i barneskolen ser man tegn: læringsvansker, fravær og manglende mestring. Da må hjelpeapparatet stå klart. Det haster.

Hun etterlyser en nasjonal prioritering: flere forebyggende ressurser ute i kommunene, lavterskeltilbud, fritids- og aktivitetstilbud, og systemer for tettere oppfølging av sårbar ungdom.

Selv om 2 prosent av ungdom mellom 10-17 år ble anmeldt for straffbare forhold i 2024, er det en liten gruppe gjengangere som står for en uforholdsmessig stor del av sakene. Samtidig viser mørketall at mange lovbrudd, særlig vold, trusler og digitale krenkelser, aldri anmeldes.

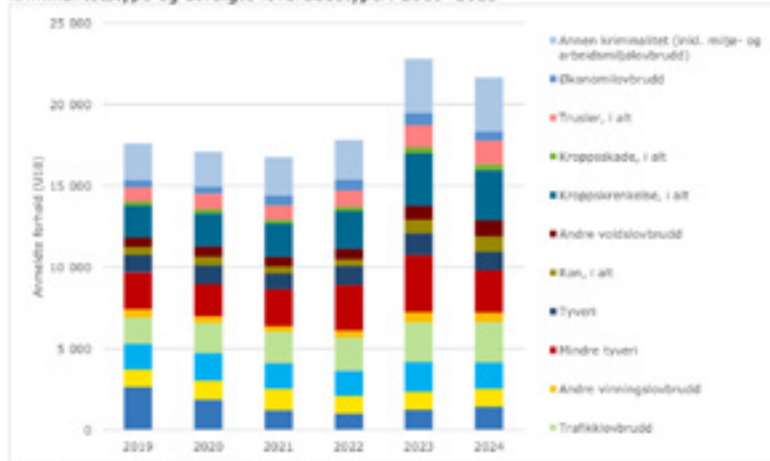
Palm mener at kriminalitetsbildet i Norge må møtes med mer enn politi og straff. Det kreves helhetlige, forebyggende tiltak som setter barn og unge inn i stabile, meningsfulle liv med støtte, tilhørighet og struktur.

Figur 3.2.1. Anmeldte forhold og unike gjerningspersoner der mistenkt, siktet eller domfelt er under 18 år, etter anmeldelsestertial og alder ved gjerning. 2019-2024

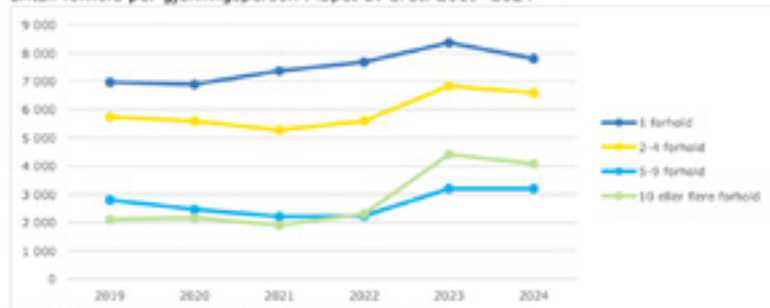
Kilde: Straffesaksregisteret (Strasak), fryste tall

Figur 3.2.3. Anmeldte forhold der mistenkt, siktet eller domfelt var under 18 år, etter kriminalitetstype og utvalgte lovbruddstyper. 2019-2023

Kilde: Straffesaksregisteret (Strasak), fryste tall

Figur 3.2.4. Anmeldte forhold der mistenkt, siktet eller domfelt var under 18 år, etter antall forhold per gjerningsperson i løpet av året. 2019-2024

Kilde: Straffesaksregisteret (Strasak), fryste tall

Benytter du medlemsfordelene i Handelsbanken?

Som medlem i Juristforbundet har du tilgang til et banktilbud som over tid skal være et av markedets beste.

I tillegg til god boliglånsrente, får du:

- ✓ Sparekonto med 4,25 % i rente fra første krone
- ✓ Gode betingelser på pensjon
- ✓ En personlig rådgiver
- ✓ Kredittkort med eksklusive fordeler
- ✓ Eksklusive tilbud og fordeler i appen Psst!
- ✓ Ektefelle/samboer får de samme gode betingelsene

Se alle fordelene på handelsbanken.no/juristforbundet

JURIST
FORBUNDET

Dommer Åsa Bech.
(Foto: Oslo tingrett)

Hurtigspor i Oslo tingrett

– Ungdommen har ofte en svært kort tid til rådighet for endring

Både politikere og jurister har de siste årene etterlyst mer effektive prosesser i ungdomsaker. I Oslo tingrett er dommer Åsa Bech en av de som har jobbet tett med de nye hurtigsporene.

 Hannah Luna Egeland Micalsen

Rommet er stille idet saken skal begynne i Oslo tingrett. På tiltalebenken sitter en gutt som er for ung til å ha førerkort, og langt mindre fortrolig med jussens tekniske språk.

Denne formiddagen er tonen annerledes. Dommeren stopper opp, forklarer og forsikrer seg om at gutten forstår prosessen. Forsvarer og aktor følger opp med enkle ord, korte pauser og åpne spørsmål. Det er alvor, men også omsorg; en prosess tilpasset en ungdom som enda ikke vet helt hva straff, bevis og forklaringsplikt faktisk betyr.

Saken ender i frifinnelse på grunn av tvil om alder på gjerningstidspunktet. Men opplevelsen sier mer enn dommen: Når ungdom møter systemet, må systemet justeres. Nettopp slike erfaringer var bakgrunnen for etableringen av hurtigsporet for U18-saker, lansert i Oslo i desember 2024 for å sikre raskere og bedre tilpassede prosesser.

Ungdomsvennlig prosess

Bak etableringen av hurtigspor ligger observasjoner gjort nettopp ved Oslo tingrett: lang saksbehandlingstid, ung-

dommer som kommer igjen og igjen, og et system som ikke klarte å gripe inn tidsnok. Åsa Bech, dommer i oslo tingrett, sier at målet har vært både fart og kvalitet.

– Vi har vært opptatt av at det skal være en ungdomsvennlig prosess i tråd med barnekonvensjonen, og har utvidet retten til forsvarer og bistandsadvokat i disse sakene.

Hun peker på at det å bruke språk som ungdommen forstår, og ikke bare jussens innforståtte terminologi gir en reell rettssikkerhet og styrker tilliten til rettsystemet.

– Ungdom skal kunne føle seg trygge, forstå hva som skjer, og ha med seg en forsvarer som støtter dem gjennom hele prosessen. Forsvarernes rolle er avgjørende, ikke bare juridisk, men også tillitsbyggende, sier hun.

Hurtigspor omfatter alle unge under 18 år, og håndheves nå strengt i Oslo tingrett. Formålet er å sikre en raskt og riktig reaksjon, noe Bech beskriver som helt avgjørende for å snu en negativ utvikling tidlig:

– Ungdommen har ofte en svært kort tid til rådighet for endring, og hvis tiltak skal ha noen effekt, må de skje raskt.

Nye verktøy og raskere reaksjon

Hurtigspor har også medført endringer i strukturer og rutiner. Personundersøkelse for ungdom (PUM) er ikke lenger obligatorisk, og gjennom konfliktrådets koordineringsgruppe (KOG) samles nødvendig informasjon om ungdommens liv før rettssaken.

– Dette gjør at vi kan ta bedre beslutninger om straffereaksjoner, samtidig som prosessen går raskere, forklarer Bech.

Et viktig grep er muligheten for å dele opp saker, slik at erkjente eller mindre forhold kan avgjøres raskt, mens

mer alvorlige forhold etterforskes videre.

– Hvis det er et forhold som er erkjent kan de kunne pådømmes raskt, slik at de kommer i gang med en straff. Dette kan gjøres mens kanskje mer alvorlige forhold etterforskes.

Som en del av hurtigsporet får ungdommen oppnevnt forsvarer i langt større grad enn tidligere. Dette gir rom for en mer aktiv forsvarerrolle også før saken kommer til retten.

– Der ønsker vi mer hjelp av forsvarerne til å være en pådriver ovenfor påtalemyndigheten på det. Der er det et uutnyttet potensial, mener Bech.

Kraftig økning

Oslo tingrett ser allerede konkrete resultater. Ungdom som har fått tett oppfølging og støtte fra forsvarer og kriminalomsorg, klarer i større grad å gjennomføre straffen og etablere et mer stabilt liv, inkludert å få jobb.

– Alle som jobber med disse sakene, kan gjøre en stor forskjell i ungdommens liv. Det finnes alltid håp om endring til det bedre, sier Bech.

Samtidig peker hun på at ressursene ikke alltid strekker til, spesielt med den kraftige økningen i ungdomskriminalitet de siste årene. Selv om Oslo startet med hurtigspor tidlig, ser man nå en 42 prosent økning i antall saker sammenlignet med året

Dagens systemer gjør det i stor grad avhengig av ildsjeler som varsler og koordinerer mellom etatene

før, og en 73 prosent økning i antall ungdommer involvert.

Bech fremhever også behovet for bedre samhandling mellom aktørene i straffekjeden og oppgraderinger av datasystemer som brukes.

– Dagens systemer gjør det i stor grad avhengig av ildsjeler som varsler og koordinerer mellom etatene, sier hun.

Bech mener at dersom hurtigspor skal utvides til hele landet, må samarbeidslinjene mellom etatene styrkes, og hindringer i taushetsplikten vurderes på nytt.

– Særlig dette med taushetsplikt som virker litt mot sin hensikt i en del ungdomssaker fordi man ikke får varslet og gitt beskjed for ungdommens beste. Etatene får ikke snakket godt nok sammen, sier hun.

Hurtigspor er fortsatt ungt. Kriminaliteten øker. Samhandlings-systemene mellom etatene trenger oppgradering, og taushetsplikt står noen ganger i veien for samarbeid som kunne vært til ungdommens beste.

Dette er hurtigspor

- Hurtigspor gjelder straffesaker der den siktede er under 18 år, og skal sikre rask behandling i hele straffekjeden.
- Ordninger bygger på barnekonvensjonens krav om at saker mot barn skal avgjøres uten unødige forsinkelser.
- U18-saker prioriteres i politi, påtalemyndighet, domstol og kriminalomsorg, med mål om kort saksbehandlingstid i hvert ledd.
- Tingretten bruker forhåndsberømming for å sikre hovedforhandling innen lovens frist på seks uker.
- Prosessen skal være ungdomsvennlig, med klart språk, grundige forklaringer og utvidet bruk av forsvarer og bistandsadvokat.
- Reaksjoner skal idømmes og iverksettes raskt.

Kilde: domstol.no

Likevel er Bech optimist

– I Norge har vi startet dette arbeidet tidlig.

I en tid der ungdomsvold bekymrer både fagfolk, politikere og foreldre, er det få som tror én reform løser alt. Likevel har hurtigsporet gitt noe som tidligere manglet: tempo, struktur og en felles forståelse av at ungdom ikke kan vente.

– Det er alltid håp om endring. Vi ser det hver uke, sier Bech.

Dobling i straffesaker mot unge på tre år i Oslo

Tall Oslo tingrett presenterte i august, viste ifølge NRK at kriminaliteten er blitt mer alvorlig, og at antall straffesaker mot unge under 18 år har økt kraftig de siste tre årene i hovedstaden.

Utviklingen i unge under 18 som begår alvorlig kriminalitet viste at:

- Det siste året har antallet tiltalte økt 73 prosent.
- Doblet antall straffesaker på tre år, fra 27 til 54.

- Sakene er også blitt mer alvorlige. Tolv unge ble fremstilt for varetekt i 2022, i fjor var antallet mer enn tredoblet og trenden har fortsatt i år,

– Sakene eksplodert

Tallene viste at sju av ti unge lovbrøtere som tiltales, tiltales for vold eller ran. Av 67 domfellelser i første halvår 2025 er vold det alvorligste tiltalepunktet i 43 prosent av sakene.

Ran er det alvorligste forholdet i 28 prosent av sakene. Deretter kommer narkotika og drapsforsøk, begge 9 prosent.

– Kriminaliteten krever utrolig mye mer ressurser enn for bare tre år siden, sa tingrettsdommer Åsa Bech til NRK.

– Mens vi har etablert hurtigsporet, har sakene eksplodert i mengde og omfang, sa Bech da tallene ble fremlagt i slutten av august.

Foto: iStock.com/OZO Creativizaries

Digital legehjelp inkludert i medlemskapet

Passer det dårlig å bruke tid på venterommet på legekontoret i julestria? Med digital legehjelp får du raskt hjelp uten å forlate hjemmet.

Som medlem har du digital legehjelp inkludert i medlemskapet – helt uten ekstra kostnad. Du får snakke med lege eller sykepleier, som gir deg medisinsk rådgivning.

Tjenesten gjelder også for ektefelle, samboer og barn, og den er åpen hver dag mellom kl. 07.30 til kl. 23.00 – 365 dager i året.

Ta kontakt på telefon 21 89 79 23

JURIST
FORBUNDET

Ungdomsstraff ti år etter

– Veien ut av kriminalitet er krevende

Christine Wilberg,
direktør i Konfliktrådet.
(Foto: Anders Dahl)

Da ungdomsstraff ble innført i 2014, var ambisjonen å gi unge lovbrøyttere en ny start utenfor fengselsmurene. Ti år senere er ordningen endret og utvidet.

 Hannah Luna Egeland Micalsen

Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging gir mange unge lovbrøyttere med komplekse utfordringer en ny mulighet til å ta ansvar, bygge relasjoner og etablere stabile liv. Erfaringer fra Konfliktrådet viser positive resultater, men de understreker samtidig at veien ut av kriminalitet er krevende og tar tid.

Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging ble innført i 2014 som alternative straffereaksjoner for unge lovbrøyttere med omfattende oppfølgingsbehov. Målet er å kombinere straff med rehabilitering, slik at ungdommene får en reell mulighet til å endre kurs. En fersk rapport fra Oslo Economics og Proba samfunnsanalyse, bestilt av Justis- og beredskapsdepartementet, bekrefter at reaksjo-

nene oppleves som meningsfulle og virkningsfulle – både av ungdommene selv og av ungdomskoordinatorene som følger dem opp.

Christine Wilberg, direktør i Konfliktrådet, understreker at erfaringene fra praksisfeltet peker i samme retning:

– Våre ansatte rapporterer om positive endringer hos mange av ungdommene. De beskriver ungdom som etter straffereaksjonen står stødigere i seg selv, som får bygget relasjoner til familie og lokalsamfunn, og som har bedre forutsetninger for å klare skole og jobb.

Tallene underbygger utviklingen. I 2015 fullførte 56 prosent av ungdommene straffegjennomføringen. I 2024 var tallet steget til 80

prosent. Denne økningen viser at stadig flere klarer å gjennomføre hele prosessen, noe som gir håp om at tiltakene bidrar til varig endring.

Tilbakefall

Selv om mange ungdommer opplever positiv endring, er tilbakefall fortsatt en realitet. Rapporten fra Oslo Economics viser at omtrent halvparten begår nye lovbrudd ett til tre år etter at saken er behandlet i konfliktrådet.

– Bildet er sammensatt. Ungdommene som får disse reaksjonene har ofte mange risikofaktorer, og tilbakefall må forventes. Det som er positivt, er at lovbruddene etter reaksjonene ofte er mindre alvorlige enn tidligere. Det tyder på en gradvis positiv utvikling, selv om veien ut av kriminalitet er krevende, sier Wilberg.

Hun sier tallene må tolkes med forsiktighet. Mange av sakene som er analysert stammer fra 2017 og 2018, og siden den gang har både konfliktrådet og velferdstjenestene gjort betydelige endringer. Nye lovendringer som trådte i kraft høsten 2024 skal bidra til raskere reaksjoner, bedre samarbeid og økt rettssikkerhet.

En sentral del av ungdomsstraffen er den individuelle ungdomsplanen. Denne utarbeides på bakgrunn av en grundig kartlegging av risiko- og beskyttelsesfaktorer, og inneholder krav og aktiviteter ungdommen må følge. Planen kan inkludere skolegang, arbeidstrening, behandling, kontrolltiltak og aktiviteter som gir mestring.

– Tilpasning er helt avgjørende. Jo bedre vi treffer med tiltakene, desto større er sjansen for at ungdommen lykkes, understreker Wilberg.

Avhenger av tett samarbeid

Rapporten fra Oslo Economics peker samtidig på at mangel på riktige tiltak og ressurspersoner kan svekke effekten. Det betyr at kvaliteten på oppfølgingen varierer, og at konfliktrådet kontinuerlig må jobbe med å sikre at ungdommene

får tilgang til relevante og treffsikre tiltak.

Effekten av ungdomsstraff avhenger av tett samarbeid mellom ulike aktører. Konfliktrådet har ikke egne tiltak, men er avhengig av at skole, barnevern, politi og helsetjeneste bidrar.

– Oppfølgingsteamet møter ungdommen jevnlig for å kontrollere og hjelpe. Det gir en ramme som gjør at straffen er mer enn bare summen av de enkelte tiltakene. Når alle aktører bidrar, får vi en helhetlig innsats som gir ungdommen bedre rammer for endring, sier Wilberg.

Hun peker samtidig på utfordringer: Variasjoner i tilgang på tiltak og manglende deltakelse fra velferdstjenestene kan svekke effekten.

For unge som står utenfor skole og arbeidsliv, er dagtilbud helt avgjørende. Uten meningsfulle aktiviteter er risikoen stor for at ungdommen faller tilbake til kriminalitet.

Lovendringene i 2024

I desember 2023 vedtok Stortinget flere lovendringer som skal gjøre ungdomsstraff og ungdomsoppfølging mer treffsikre og rettssikre. Endringene trådte i kraft høsten 2024, og blant endringene er:

- Legge til rette for at ungdommene kan komme raskere i gang med straffegjennomføringen
- Forenkle og tydeliggjøre det rettslige rammeverket
- Fjerne krav om samtykke for ungdomsstraff, og krav om at ungdommen skal samtykke til endringer underveis i straffegjennomføringen
- Lovfeste ungdommens rett til medvirkning og innføre en klageadgang for vedtak som fattes
- Tilrettelegge for bedre informasjonsflyt mellom aktørene
- Gi hjemmel til å kombinere ungdomsstraff med rettighetstap og ubetinget fengselsstraff
- Gi domstolen flere alternativer ved idømmelse og brudd, herunder adgang til å idømme elektronisk kontroll ved vilkårsbrudd under ungdomsstraff

Kilde: regjeringen.no

– Noe av det viktigste for å få unge ut av kriminalitet er meningsfulle dagaktiviteter som skole, praksisplass eller jobb. Vi ser at vi må jobbe enda mer med å koble ungdom til utdanning og arbeid, sier Wilberg.

Relasjonsbygging er også en sentral del av arbeidet. Konfliktrådet legger til rette for gjenopprettende møter med fornærmede og kobler ungdom til fritidsaktiviteter og trygge relasjoner.

På spørsmål om den viktigste effekten av konfliktrådets arbeid, svarer Wilberg:

– Den viktigste effekten er at ungdommer opplever å få en reell mulighet til endring. På kort sikt handler det om å skape trygghet, bygge relasjoner og gi ungdommen verktøy for å håndtere hverdagen. På lang sikt handler det om å redusere risikoen for ny kriminalitet og bidra til at ungdommen får en plass i skole, arbeid og samfunn.

– Ikke gitt at 15 års aldersgrense er løsningen

Regjeringens lovforslag om 15 års aldersgrense på sosiale medier har resultert i over 8000 høringsvar. Jurister stiller spørsmål ved både gjennomførbarheten, og om tiltaket treffer den virkelige utfordringen.

 Tina Chen Sandboe

Ole Martin Moe, advokatfullmektig i Bull og spesialist innen personvern- og teknologirett, har bidratt i høringsrunden gjennom Advokatforeningen, hvor han sitter i lovutvalget for IKT og personvern. Han peker på at lovforslaget har møtt kritikk.

– Kritikken går blant annet på at lovforslaget er mangelfullt utredet. Flere av høringsinstansene synes at det er veldig kort det departementet har sett på, i en regulering som kan få veldig store konsekvenser for hvordan internett fungerer i dag.

Han understreker at forslaget i verste fall kan innebære at alle må verifisere alderen sin, uansett hvem man er og hvor man ferdes på sosiale medier.

– Det kan eksempelvis bli vanskeligere å være anonym ved bruk av plattformene.

En sentral innvending fra juridisk hold er at lovforslaget fokuserer for sterkt på aldersgrenser fremfor det skadelige innholdet på plattformene.

– Det kan være mer effektivt å ansvarliggjøre plattformene for hva som finnes der, i stedet for å legge alt fokus på at når du fyller 15 år – da skal du få tilgang på sosiale medier, sier Moe.

Han trekker også frem at det allerede i dag eksisterer en aldersgrense på 13 år, men at problemet ligger i håndhevingen.

– Så det er ikke slik at dette er et rettsstomt rom hvor vi nå skal rydde opp. Problemet er at den er vanskelig å håndheve.

Moe stiller også spørsmål ved selve logikken bak en fast aldersgrense.

– Du går fra å være 14 til 15, så får du plutselig tilgang til plattformen. Er innholdet som er der noe mindre skadelig for deg da enn da du var 14?

Lovforslaget må også forholde seg til flere juridiske rammeverk. Moe nevner menneskerettigheter, yttringsfrihet, personvern, informasjonsfrihet og harmonisering med EU og EØS som sentrale hensyn.

– Handler om proporsjonalitet

– Det er mange hindre et slikt lovforslag må passere. Menneske rettighetene som ligger i bunn, grenseflaten til yttringsfriheten, personvernet, informasjonsfriheten. Også harmonisering i EU og EØS, ettersom vi nå får en nasjonal særregulering på en type tjeneste som jo finnes over hele Europa, påpeker han.

Når det gjelder forholdet til EØS-retten og Digital Services Act, mener Moe at departementet burde gravd dypere.

– I bunn og grunn handler det om proporsjonalitet. Ingen er uenige i at det er viktig å beskytte barn mot skadelig innhold på nett, men vi må gjøre det på riktig måte, og det er ikke gitt at en hard aldersgrense på 15 år er riktig vei til det målet. Det kan hende man kaster ut mange andre viktige verdier på veien.

Ingvild Ericson, stipendiat i rettsvitenskap ved UiO og lektor ved BI, snakket med Juristen tidligere i år om det foreslåtte forbudet. Hun har sendt inn høringsnotat til Regjeringen i ettertid, der hun forklarer hvordan forslaget strider mot DSA-forordningen.

– Det ligger innenfor virkeområdet til en fullharmonisert forordning, og innholdet i de to regelverkene lar seg ikke forene. Liknende initiativer har av den grunn blitt stanset i flere EU-land, skriver hun til Juristen.

– Absolutte og generelle krav i det norske lovforslaget bryter, slik jeg ser det, med kravene til forholdsmessighet og konkret risikoforankring i DSA.

Reell beskyttelse?

Et annet praktisk problem er hvordan aldersverifiseringen skal gjennomføres. I lovforslaget overlates det i stor grad til plattformene selv å finne løsninger for å verifisere alder.

– Vil vi la det være helt opp til amerikanske eller kinesiske selskaper å bestemme hvordan man skal verifisere alder, eller burde regjeringen selv foreslått en konkret måte å gjøre det på?, spør Moe.

Moe antyder at en aldersgrense kan fremstå som et forholdsvis enkelt politisk grep.

– Det er veldig slagkraftig å vedta en aldersgrense. Det er veldig konkret. Jeg skal ikke si at det er symbolpolitikk, men det er i hvert fall en veldig fin ting å kunne slå i bordet med da, som politiker, at “Her har vi gjort noe, her har vi satt en aldersgrense. Nå beskytter vi dem under 15 år mot skadelig innhold”.

Han understreker at det viktige er å ansvarliggjøre plattformene.

– Foreldre har åpenbart et viktig ansvar i å oppdra og sette grenser, men her er det snakk om såpass sterke markedskrefter at her er det helt på sin plass med regulering, men man må gjøre det på riktig måte. Jeg tror det er mange veier til mål her, og det er ikke gitt at å heve aldersgrensen er den beste.

Regjeringen holder fast på målet

Barne- og familieminister Lene Vågslid begrunner regjeringens tilnærming og understreker at barn må beskyttes i det digitale landskapet på samme måte som i det fysiske.

– I generasjoner har vi lært barna våre å ferdes trygt og passet på dem i de fysiske omgivelsene våre. På samme måte må vi passe på dem i det digitale landskapet og ikke overlate dem til algoritmer og teknologiselskaper, uten at de har blitt tilstrekkelige beskyttet mot de negative konsekvensene dette kan ha, sier Vågslid til Juristen.

Hun viser til at regjeringen foreslår at tilbyderne av sosiale medier må være ansvarlige for at deres egne brukere er over aldersgrensen.

– Det er rimelig at ansvaret ligger på de som tilbyr tjenester som er skadelige for barn. De fleste sosiale medier ber deg oppgi egen alder når du lager en bruker, uten noen form for sjekk av at informasjonen stemmer. Det beskytter ikke barn godt nok.

Vågslid erkjenner at sosiale medier også har positive sider.

– Sosiale medier kan jo være gøy da, med innhold tilpasset sine egne

Barne- og familieminister Lene Vågslid.
(Foto: Torgeir Haugaard)

preferanser, enten det er kattereels, bakeoppskrifter på TikTok eller politiske innlegg på Facebook. Det digitale universet gir mange muligheter for læring, kreativitet og fellesskap, og er en arena for ytring.

Hun understreker imidlertid at barn ikke er avhengige av sosiale medier for å få oppfylt sine rettigheter.

– Barn og unge vil fortsatt delta på internett, skaffe informasjon og ytre seg, og delta i lek, kunst og kulturliv.

Samarbeid med EU

Ministeren påpeker også at lovforslaget ikke vil løse alle utfordringer.

– Det vil fortsatt finnes skadelig innhold på internett, og plattformer som ikke omfattes av forslaget. Et slikt lovforslag vil ikke løse alt. Derfor er det viktig at barn får god opplæring i digitale ferdigheter og dømmekraft hjemme og på skolen.

Vågslid er samtidig bevisst på at tiltaket kan få negative konsekvenser for enkelte barn.

– Vi er bekymret for at noen barn kan miste møteplasser når de mister tilgang til sosiale medier. På

den ene siden kan digitale nettsamfunn være et sted noen finner tilhørighet og venner, og på den andre siden opplever noen hets og hat på sosiale medier, og er sårbare for brudd på personvernet og for digitale overgrep.

Norge er ikke alene om å vurdere strengere regulering. Vågslid peker på at flere europeiske land diskuterer aldersgrenser på sosiale medier, inkludert Spania, Frankrike og Danmark.

– Bevegelse i flere europeiske land er bra og viktig også for diskusjonene i EU. EUs ministre har sammen med digitaliseringsministeren signert en erklæring med mål om å stå sammen med andre EU-land om å styrke beskyttelsen av mindreårige i det digitale miljøet, forklarer hun.

Planen videre

Regjeringen går nå grundig gjennom innspillene. Vågslid setter pris på bidragene.

– Det er kommet mange innspill som både gjelder selve loven om aldersgrense, og hvordan vi best kan håndheve denne aldersgrensen på en effektiv måte.

Hun understreker at regjeringen tar de juridiske innvendingene på alvor, men holder fast på at dette er viktig nybrottsarbeid.

– Dette er et politisk og juridisk nybrottsarbeid, og det skjer mye i hele Europa. Når så mange sterke krefter trekker i samme retning, er jeg overbevist om at vi skal få til å beskytte barn og unge i en mer digitalisert verden.

Ole Martin Moe tror lovforslaget vil bli endret basert på kritikken i høringsrunden.

– Det virker som at dette er en kjernesak for regjeringen å få gjennom. Det skal jo selvfølgelig gjennom Stortinget. Men jeg ser for meg at det kommer til å bli en tilpasset versjon eller en noe endret versjon av det forslaget vi har fått, ettersom det har kommet så mye kritikk i høringsrunden

Lønnsundersøkelsen er på vei!

13. januar sender vi deg lønnsundersøkelsen på e-post. Er det bare én undersøkelse du skal svare på i år, er det denne.

Jo flere som svarer, desto mer presise og pålitelige blir tallene for hver bransje, virksomhet og stillingstype. Dette styrker lønnsstatistikken som grunnlag for både individuelle forhandlinger og kollektive avtaler.

Statistikken brukes i vår populære lønnskalkulator. Den kan du bruke til å sjekke ut hvordan du ligger an i forhold til andre, når du skal forhandle ny lønn eller når du skal bytte jobb.

Tusen takk!

JURIST
FORBUNDET

Hardt ut mot forsvarere som tøyser grenser

Jan Bøhler går hardt ut mot forsvarere som tøyser grensene for å få lukrative gjengmiljøer som klienter.

Advokater har opplevd å miste klienter fordi de ikke vil bryte reglene.

 Georg Mathisen

Bøhler har provosert norske forsvarere i høst.

– Vi vet at dette har skjedd i Sverige, og vi må ha bedre oppfølging i Norge. Det er enkelte saker her, også, sier han til Juristen.

Jan Bøhler har 16 år bak seg på Stortinget. For Arbeiderpartiet, frem til han meldte overgang til Senterpartiet i 2020. På tinget har han vært nestleder i justiskomiteén.

Nå er han spaltist i Nettavisen.

– «Gangsteradvokater»: Alarmerende nytt fra Sverige, var tittelen da han tok for seg de advokatene som har fått utbetalt mest i salærer og reisekostnader for offentlige forsvarere.

– Mange av disse er velkjente forsvarere fra gjeng- og ungdomskrim-saker. De har greid å sikre seg noen av de mest aktive kriminelle som sine lukrative klienter, skriver Bøhler.

Med fritt forsvarervalg stiller han spørsmål om disse mest aktive kriminelle finner advokater som vil tøyse grensene for å tilfredsstille «gullkalvene».

– Det er på tide vi spør oss om hvor mye av dette som smitter over på Norge, slik gjengkrigen ellers gjør, sier Jan Bøhler om svenske advokater som bryter reglene for å kapre gjengkriminelle klienter. (Foto: Tor Lindseth, Cappelen Damm)

Norske advokater har tidligere bekreftet at de opplever forsøk på klientnapping. Ofte har det vært innsatte «ververe» som prøver å få klientene deres til å bytte forsvarer; noen ganger med hjelp fra tolker, fengselsbetjenter eller andre advokater.

Advarer mot svenske tilstander

– Misbruket av det såkalte eneromprivilegiet er advokatråtenes kjerne,

skriver Fredrik Sjöshult i boken «Advokatrötan». Undertittel: Når svenske advokater vendte loven ryggen.

– Advokatene utnytter muligheten til å prate med en klient i enerom for å bryte med regler, ifølge Sjöshult.

Det er denne boken som Jan Bøhler viser til når advarer mot at det samme skal skje i Norge.

– Jeg foreslår ikke å gå bort fra det grunnleggende advokatprivilegiet om fortrolig kontakt med klienten. Men hva kan vi gjøre bedre for å forebygge det som har skjedd i Sverige? spør han.

Bøhler peker både på kjente saker i Norge og på informasjon som han har fått direkte, blant annet fra politi og påtalemyndigheter.

– Jeg har fått henvendelser fra advokater som er positive til å diskutere dette, men Advokatforeningen virker lite interessert og avvisende. Sånn var det i Sverige i starten, også, sier han.

– Det er faresignaler som vi bør være oppmerksomme på i Norge, også. Jeg kjenner Ghulam Abbas, som var leder i B-gjengen på Furuset. Han skriver åpent om det i boken sin, «Gudfaren», om hvordan advokater bryter forbud mot å lekke taushetsbelagte opplysninger. Vi må passe på så vi ikke får en utglidning i Norge, sier Jan Bøhler.

I Nettavisen har Mette Yvonne Larsen, som leder forsvarergruppen i Advokatforeningen, tatt til motmæle mot Jan Bøhler.

– Veldrevet advokatvirksomhet gir mange klienter, uten at det skal mistenkeliggjøres på autopilot, slik Bøhlers innlegg legger opp til, skriver Larsen.

Begynner med å si fra

Lars Morten Bjørkholt i Djerv advokatfirma mener at mye kommer an på hva advokaten gjør og sier med én gang han får en ny klient å forsvare.

– Hvis klienten mot formodning forlanger at jeg skulle gjøre noe som ville måtte bryte med lovverk eller etiske retningslinjer, hadde jeg bare sagt at det ikke er aktuelt. Om de i de i det hele tatt spør, tror jeg kommer helt an på hva du sier til klienten innledningsvis, sier han.

Bjørkholt har vært i mediene i høst fordi han forsvaret 16-åringen som ble siktet etter granatangrepet mot et spisested på Strømmen.

– Når det gjelder unge lovbrytere, må vi kanskje være ekstra påpasselige, sier han.

– Vi må sikre rettighetene til vedkommende. Men ofte er det også en viktig oppgave for forsvaren at vi evner å forklare den unge personen hvordan ting fungerer og hva som skjer i en politietterforskning, ifølge Bjørkholt.

Løfter om regelbrudd

– Kjenner du til at det er noen advokater som tøyer grenser?

– Jeg har selv opplevd at unge klienter har byttet forsvaret og i den forbindelse fortalt meg at de har fått lovnad om tjenester som ikke bare er å tøye grenser, men som ligger langt utenfor det som er tillatt for oss forsvarene, forteller Bjørkholt.

– Sånn sett så har nok Bøhler et poeng, men jeg synes kritikken hans er skivebom. Den mistenkeliggjør forsvarerstanden generelt. Kritikken hans bærer for øvrig preg av noe spekulative påstander basert på blant annet økning i salærutbetaling i de aktuelle sakstypene, sier han.

I det daglige er Bjørkholt mest opptatt av hvordan han selv jobber.

– Jeg sier ofte til klienten at jeg forholder meg til de reglene som gjelder for oss som advokater og at de skal få så god hjelp som mulig innenfor det regelverket jeg må forholde meg til. Det er som regel en klargjøring som mottas med et anerkjennende nikk,

Forsvarsadvokat Lars Morten Bjørkholt har opplevd unge klienter som har fått lovnad om advokattjenester langt utenfor det som er tillatt. (Foto: Djerv Advokatfirma)

og jeg mener også det fører til en gjensidig respekt i forholdet mellom meg og klienten, sier han.

– Hvis det er advokater som ikke forholder seg til reglene vi har som

forsvarere, er det jo ikke bra for omdømmet til advokatstanden. Det bør selvfølgelig slås ned på om det kommer for en dag, sier advokat Lars Morten Bjørkholt.

Inndragning av utbytte fra kriminalitet

– Kapasiteten er bare en del av det, vi skal også etablere en ny kultur

Førstestatsadvokat Petter Nordeng og statsadvokat Elisabeth Frankrig i Økokrim forteller om den nye satsingen for å bli bedre på inndragning av utbytte fra kriminalitet – med en målsetning om å doble resultatene i løpet av de neste to årene.

 Ole-Martin Gangnes

Ifølge politiet anslås den kriminelle økonomien i Norge å være på rundt 80 milliarder kroner årlig. Av dette inndro politiet om lag en halv milliard i fjor. Tidligere i år fikk Økokrim tildelt 90 millioner kroner for å styrke politiets kapasitet og kompetanse til å bekjempe hvitvasking og korrupsjon. 50 millioner kroner av dette går til å løfte politiets inndragningstall.

Det såkalte inndragningsløftet innebærer en styrking av mannskap som jobber med temaet; med seks

nye politiadvokater sentralt i Økokrim og 24 nye spesialletterforskere ute i politidistriktene, som er ansatt i Økokrim.

Sentralt i Økokrim skal dessuten statsadvokater og etterforskere arbeide med fagutvikling, fagforvaltning, prinsipielle avklaringer, internasjonalt samarbeid, rådgivning og bistand til politidistriktene, et fagnettverk for inndragningsjurister og -spesialister samt statistikk og rapportering

Målsetningen er å nå en milliard kroner i inndratte verdier innen 2027. Dette er en dobling av dagens nivå, og det er satt opp mål og indikatorer for å måle fremgangen, forteller de to statsadvokatene i Økokrim.

– Inndragningsløftet er et resultat av at det er fastslått at det er gjort for dårlig jobb med å inndra utbytte fra kriminalitet i Norge. Politiet har tidligere fokusert for mye på straff og for lite på inndragning av verdier, sier førstestatsadvokat Petter Nordeng i Økokrim.

Behov for bistand

For noen år siden påla man politidistriktene å ha en inndragningsspesialist.

– Disse har vært på plass en stund og er ildsjeler. Men ressursene har ofte ikke vært store nok til å ta de grep som skal til på både kapasitet, kultur og kompetanse, forteller Nordeng og statsadvokat Elisabeth Frankrig.

– Kapasiteten har åpenbart ikke vært stor nok til å kunne løfte dette i politiet. Kompetansen har vært noe begrenset, kanskje særlig i de geografiske driftsenhetene i en oppstartsfasen ved etterforskning. Og kulturen har vært at det er straffesaken som er viktig, altså fengselsstraff. Dette med å sikre og frata verdiene har kommet i andre rekke, sier Nordeng.

– Vi har hos oss hatt en inndragningssenhet i flere år, men den har ikke vært i nærheten av å kunne dekke det voldsomme behovet for bistand til politidistriktene. Det har vært mer som spisskompetanse i særlige tilfeller, sier han.

Teknologi

Økokrim mottar årlig titusenvis av meldinger om mistenkelige transaksjoner fra rapporteringspliktige i Norge og i utlandet. Ved hjelp av ny teknologi skal arbeidet effektiviseres.

Tall fra Norges Financial Intelligence Unit (FIU) ved Økokrim viser at det ble mottatt om lag 31 000 MT-rapporter (rapporter om mistenkelige transaksjoner) fra rapporteringspliktige i Norge i 2024.

Informasjon fra MT-rapporter blir vurdert av FIU og formidlet til bruk i politiets straffesaksbehandling og inndragning. Men Økokrim har sagt at man i dag har for dårlige teknologiske løsninger til å absorbere all informasjonen så godt som de ønsker.

Utviklere fra Politiets IT-enhet og Økokrim jobber nå sammen for å utvikle en ny FIU-plattform, der målet blant annet er å kunne se mistenkelige forhold i sanntid og følge pengestrømmene enda tettere, melder Økokrim tidligere i år.

– Vi skal få verktøy der vi kan analysere på en annen måte, kanskje sette kunstig intelligens på det og finne for eksempel sammenhenger som mennesket ikke klarer å se, sier Nordeng.

– Det har en side mot inndragning, fordi det er gjerne penger på konto som kan stoppes underveis og inndras dersom det blir domfellelse.

En milliard

Økokrim skal fortsette med det man allerede gjør, men nå skal man også skaffe en større oversikt over hva som skjer i politidistriktene.

– Og ved å styrke kompetansen der, gjøre dem i stand til å ta noen flere saker selv. Vi ser at det er stor interesse for temaet, sier Nordeng.

– De 24 spesialefterforskerne ute i politidistriktene er snart på plass og de seks nye politiadvokatene sentralt i Økokrim skal hjelpe politidistriktene til å bedre inndragningstallene sine. Alt kommer på toppen av det arbeidet som gjøres med inndragning allerede – vi forutsetter selvfølgelig at ikke andre i politiet slutter å jobbe med inndragning. Dette skal booste arbeidet mer, slik at etterforskere og jurister som sitter med slike saker får hjelp til å sikre verdier og inndra utbytte. Det

begynner å bli en liten armé som har som hovedoppgave å bedre resultatene.

Målsetningen er på en milliard.

– Når man vet at den kriminelle økonomien i Norge anslås å være på rundt 80 milliarder kroner årlig er ikke målsettingen for høy. Men man må ta dette bit for bit. Kapasiteten er bare en del av det, vi skal også etablere en ny kultur samtidig, sier han.

Dette med
å sikre og frata
verdiene har kommet
i andre rekke

Nytt lovforslag

– *Hva er det som inndras i dag? Er det kontanter eller er det klokker og slikt?*

– Det er fremdeles en klar trend til at det er det man ser som blir beslaglagt. Man tar nesten heller tusen kroner foran seg enn ti tusen på kontoen for å overdrive det litt. Det visuelle er veldig langt fremme, mens de store pengene ser du ikke. Men det er det vi tenker kan endres.

– *Når det gjelder for eksempel barne- og ungdomskriminalitet er det kanskje uansett viktig å inndra statusgjenstander som er skaffet med kriminalitet?*

– De som jobber mye med akkurat dette forteller at det faktisk er effektivt – selv om dette kan dreie seg om gjenstander som har noe lavere verdi.

I november ble det kjent at Regjeringen vil legge frem et nytt lovforslag om selvstendig inndragning, noe som skal som gjøre det enklere å inndra verdier fra kriminelle uten at noen må dømmes først.

– For å bekjempe kriminalitet, må vi inndra mer penger, flere kjøretøy, statussymboler og kriminelle verdier. Profitt er den største driveren for kriminelle nettverk, og i dag går altfor mye av avkastningen fra kriminell virksomhet i lommene på lovbrøyttere og deres bakmenn, uttalte justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen da dette ble meldt.

Lovforslaget om selvstendig inndragning er en ny ordning i straffeloven som skal gjøre det mulig å inndra verdier som med høy sannsynlighet stammer fra kriminalitet – uavhengig av hvem som eier dem, og uten krav om domfellelse.

Vil arbeide for at det benyttes

Arbeid med å «effektivisere» inndragningsreglene har pågått i mange år. I 2015 ble det sendt på høring forslag til regler om såkalt sivilrettslig inndragning og forslaget som nå varsles kommer ett år etter en rapport på 200 sider var på høring.

– Ved å satse målrettet på påtalemyndighetens og politiets kompetanse og kapasitet innen pengesporeretterforskning og inndragning, legger vi også forholdene godt til rette for en effektiv bruk av de nye hjemlene for selvstendig inndragning, sa justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen i november.

– *Kan dere si noe om betydning av eventuell selvstendig inndragning og hva dere forventer?*

– Nye verktøy for bekjempelse av kriminalitet og inndragning av utbytte ønskes velkommen i politiet. Noen land har lyktes godt med innføring av denne typen inndragning, mens andre land har hatt mindre suksess.

– Dersom en ordning med selvstendig inndragning blir innført vil vi arbeide for at dette verktøyet benyttes på en god og fornuftig måte slik at det bidrar til å hindre at kriminelle sitter igjen med utbytte fra straffbare handlinger, sier statsadvokatene i Økokrim.

Karriere, kurs og kompetanse

Er du ny i arbeidslivet, ønsker å bytte jobb, eller vil utvikle deg videre i den jobben du har? Som medlem kan du få gratis rådgivning, verktøy, og gode tips gjennom hele karrieren.

På nettsidene våre har vi lagt ut mange gode kurs og filmer du kan se for å komme videre i karrieren din. Enten du ønsker endring, kompetanseheving eller å bli bedre på selvledelse eller stressmestring.

Om du er i tvil på veien videre kan du også booke karrieresamtale med Juristforbundets helt egne karriereveiledere.

Lykke til!

JURIST
FORBUNDET

Juristene i staten vil bruke KI mer – men det er ikke bare enkelt

En fare for rettssikkerheten, ifølge juristen hos statsadvokaten. Finner frem i dokumentene, men holder ikke til saksbehandling, sier juristen i Skatteetaten. Juristene i staten vil bruke KI mer, men det er ikke enkelt.

 Georg Mathisen

De fleste juristene i staten har oppgaver som egner seg til å løses ved hjelp av kunstig intelligens. Men bare et mindretall bruker KI av og til, til konkrete enkeltoppgaver. Nesten sju av ti bruker sjelden eller aldri KI.

Det viser en undersøkelse som Juristforbundet har gjort blant 2000 medlemmer som arbeider i statlige virksomheter.

– Det er et mål for regjeringen at 80 prosent av statlige virksomheter skal ha tatt i bruk KI i løpet av året i år. Mange gjør det, men KI kunne blitt brukt mer, sier Rannveig Sørskaar. Hun leder Juristforbundet Stat. Nestleder Arild Hjelmervik har ansvaret for KI-spørsmålene hos JF-Stat.

– Det kan være mye hjelp for brukere i å finne frem til ting ved

hjelp av KI. Samtidig støter de på hallusinerer, falske kilder og falsk informasjon. Dette må de som sitter i forvaltningen, se og forstå, sier han.

Påtalebekymret

Hjelmervik er blant annet bekymret for at påtalemyndigheten skal komme på etterskudd med kunstig intelligens:

– Forsvarsadvokater og andre private advokater bruker KI. De kan bruke det som arbeidsverktøy, mens dette er veldig begrenset i staten. De spiller ikke på like fot lenger, sier han.

Rannveig Sørskaar og Arild Hjelmervik sitter med tallene: Nesten sju av ti jurister i staten bruker sjelden eller aldri kunstig intelligens.

Leder Oddbjørn Søreide i Statsadvokatenes Forening deler den bekymringen:

– Påtalemyndigheten i Norge jobber innenfor politiets datasystemer. Det er ikke teknisk mulig å få KI innenfor disse datasystemene. Men vi ser absolutt behovet for KI, og vi kunne brukt det til alt vi gjør, sier han.

I så tilfelle trengs det en egen løsning for bare politiet og statsadvokatene:

– Vi har så mye sensitiv informasjon at vi kan absolutt ikke bruke ChatGPT, slår Søreide fast.

I retten møter han og kollegene motparter med alle muligheter til å utnytte KI som verktøy og hjelp:

– Det er et rettssikkerhetsproblem at påtalemyndighetene i Norge – og også politiet – rett og slett ikke kan bruke en kunstig intelligens. Andre aktører som vi møter i retten, har tatt det i bruk. Når forsvarerne i straffesakene bruker KI, gjør det at vi ikke møter likt i retten, sier han.

Frykter feildømming

I straffesakene gjøres det vurderinger og analyser som han gjerne skulle hatt KI-hjelp med: Lage tidslinjer, sette opp sammenstillinger, finne ut hvor det kan være logiske brister i etterforskningen.

– KI vil ikke erstatte arbeidet som påtalemyndigheten gjør, men det er et godt verktøy for å sikre god behandling av straffesakene. Det vi er redde for, er å havne i en situasjon hvor vi ikke har kapasitet til å imøtegå og sjekke motargumenter og oppstillinger fordi forsvarerne har tilgjengelig et KI-verktøy, sier Søreide.

Det kan føre til at tiltalte blir frikjent selv om de er skyldige, frykter han. Men han er enda mer bekymret for det motsatte:

– En kunstig intelligens kan hjelpe med å se at her er det et tidsrom som mangler belysning eller en logisk brist. Ser vi ikke det, risikerer vi også å ta ut en uriktig tiltale, møte

Oddbjørn Søreide er bekymret for rettssikkerheten når forsvarerne har tilgang til verktøy som påtalemyndigheten ikke kan bruke. (Foto: Privat)

i retten og få gjennomslag. Det er verre enn at noen blir frifunnet uriktig, sier Oddbjørn Søreide.

– Realiteten er at vi trenger en full oppgradering av hele maskinparken. En KI vil kreve stor datakraft, og det er det ikke penger til, sier han.

Rannveig Sørskaar presiserer at omleggingen til bruk av KI må komme fra ledelsen.

– Dette er en omlegging som må komme inn ovenfra, mener hun.

Leter i dokumentene

I Skatteetaten er det mange som har kommet langt med å ta i bruk KI, ifølge Liv Øvstedal Mykkeltveit. Hun sitter i styret i Skatteetatens Juristforening og i Juristforbundet Stat.

Mykkeltveit anbefaler å bruke KI til å sammenstille dokumenter. Da kan du hente ut sammendrag effektivt og finne de sentrale poengene uten å måtte gå gjennom store mengder tekst selv.

– Til dette er KI veldig motiverende og tidsbesparende, sier hun.

Selve saksbehandlingen må fortsatt gjøres manuelt. Selv om KI kan lage svar som ser perfekte ut, kan faktum være feil.

– Teknologien har ennå ikke nådd et nivå der den kan utarbeide varsler og vedtak med nødvendig juridisk presisjon, ifølge Mykkeltveit.

Ikke i saksbehandling

Det samme sier Kjersti Nystrøm, jurist i Nav og også styremedlem i Juristforbundet Stat.

– Jeg bruker kunstig intelligens bare til tips til presentasjoner og innlegg, ikke i saksbehandlingen. Vi har retningslinjer på at vi ikke kan bruke KI i saksbehandlingen som handler om brukerne våre, sier hun og understreker at ledelsen i Nav ønsker å bruke KI mer.

– Det er store muligheter. Det som hindrer mer bruk, er nok kompetansen hos oss og at Nav håndterer store mengder personopplysninger, sier hun.

– Når medlemmene våre tenker på kunstig intelligens, er det gjerne språkmodeller de tenker på, sier Arild Hjelmervik, som bekrefter at Skatteetaten er langt fremme.

– Frykten med ChatGPT er at putter du inn data, så havner de i USA et sted. Det går ikke med statlige data, så de har bygget et lukket system.

KI hjelper søkere og klagere

UiA-professor Morten Goodwin varsler en ny hverdag for juristene når alle som henvender seg, har mulighet til å få KI-hjelp. (Foto: Erling Slyngstad-Hægeland)

Da KI-professor Morten Goodwin fikk vannskade i kjelleren, hjalp kunstig intelligens ham med skademeldingen. Folk som får KI-hjelp til å forstå rettighetene sine, det blir den nye hverdagen for jurister, sier han.

 Georg Mathisen

Endelig fikk forsikringsselskapet snakke med noen som kunne forsikring. Trodde de. I virkeligheten var det ChatGPT som hadde skrevet skademeldingen.

– Jeg skjønner ikke forsikringsvilkårene, men ChatGPT hjalp meg, forteller Goodwin.

Da han fikk vannskade i kjelleren, sendte han forsikringsvilkårene sine til KI-assistenten og fikk vite hvorfor forsikringsselskapet kunne dekke skaden. Chatboten skrev til og med brevet til forsikringsselskapet hans.

– Dette er blitt helt normalt å gjøre i dag. Hadde jeg hatt behov for å snakke med en jurist, ville jeg åpenbart fått hjelp fra KI først til å forstå min egen sak og mine egne klagerettigheter, sier han.

– Du som er jurist, er nødt til å forvente at dette kommer til å være hverdagen. Det er det samme som når legen oppdager at pasienten googler symptomene sine først. Vi ser en kompetansevridding; en demokratisering av jussfaget, sier Goodwin.

– Det betyr ikke at fagekspertisen som juristen sitter på, er mindre

viktig, men det bedrer evnen til å forstå sin egen sak.

– Vanskeligere for juristen

Morten Goodwin er professor ved Universitetet i Agder. Han vil ikke si at KI-oppblomstringen er bare bra eller bare dårlig:

– Det kan være begge deler. Det kreves en del kompetanse for å bruke disse verktøyene riktig, sier han.

– Når jeg som lemperson bruker ChatGPT, kan det bli mye vanskeligere for juristen. «Her kommer en som tilsynelatende vet mer om saken sin.» Men det kan også bety at det blir lettere for juristen. Du trenger ikke å bruke så mye tid på det elementære. Eller det kan være en forhandlingssak hvor ChatGPT tar feil lov eller bruker andre premisser som er helt feil. Den dialogen der kan bli utrolig mye vanskeligere, sier han.

Der trekker Goodwin også en parallell til legene. De opplever at folk allerede har bestemt seg for en sykdom før de tar kontakt. Han tror jurister kommer til å se noe av det samme.

Hva så med taushetsplikt og sensitive opplysninger? Morten Goodwin sitter i Personvernemnda.

– Bruker du gratisversjonen av ChatGPT, tar de eierskap til dataene. Det sies at det er trygt om du kjøper de betalte versjonene, men dataene sendes til USA. Det kan bety ganske mange brudd på personvernreglene, og ikke minst eksponerer du deg, advarer han.

Han ser at jurister bruker KI til å søke etter tidligere saker, rydde opp og få hjelp med skrivingen.

– Ingen av de jobbene gjør den perfekt, og du må alltid sjekke kildene. Dette betyr at det kommer til

å være behov for jurister i mange år, men kanskje mer i rollen å drive kvalitetssikring, sier han.

– Gjør jurister dyktigere

Seiorkattejurist Liv Øvstedal Mykkeltveit mener at KI vil gjøre jurister dyktigere når de som skriver søknader eller klager, får hjelp med henvendelsene sine:

Når søkere og klager får KI-hjelp, gjør det juristene dyktigere, mener Liv Øvstedal Mykkeltveit.

– Når innbyggere eller virksomheter som kontakter Skatteetaten, kan bruke kunstig intelligens til å utforme vedlegg, krav og klager, må juristene være enda mer skjerpet. KI gjør henvendelsene mer presise og gjennomarbeidede. Det stiller høyere krav til kompetansen vår på regelverk og argumentasjon. Vi må ligge i forkant og bruke muligheten til å bli enda dyktigere, sier Mykkeltveit.

Hun sitter i styret i Skatteetatens Juristforening og Juristforbundet – Stat. Mykkeltveit tror at det blir forsikringsbransjen som får det vanskeligst når kundene skaffer seg KI-hjelp:

– Det blir langt vanskeligere å avdekke om en henvendelse er KI-generert, sier hun.

Juristene i Skatteetaten kommer til å møte klager, uttalelser og vedlegg med en helt annen kvalitet enn før.

– Men jeg er optimistisk: Det gjør oss jurister bedre, fordi vi må sette oss grundigere inn i innholdet i det de faktisk skriver, sier Liv Øvstedal Mykkeltveit.

KI-hjelp fikk forsikringselskapet til å tro at Morten Goodwin kunne det han holdt på med. Slik mener ChatGPT selv at det kunne ha sett ut da Goodwin skrev skademelding.

Automatisert saksbehandling: – Vedtakene må være forståelige for dem det gjelder

En advokat må kunne vurdere rettsanvendelsen uten at det påløper kostnader fordi forklaringen er kryptisk for en ikke-teknolog, sier Juristforbundet i innspill til ny forskrift.

 Ole-Martin Gangnes

I juni i år vedtok Stortinget en ny forvaltningslov - med blant nye regler om automatisert saksbehandling. I den nye forvaltningsloven fastsettes det at forvaltningen kan automatisere saksbehandlingen, så lenge kravene som ellers stilles til saksbehandlingen kan oppfylles og det rettslige grunnlaget for avgjørelsen ikke er til hinder for automatisering.

Justis- og beredskapsdepartementet er derfor i gang med utredning av en generell forskrift for automatisert saksbehandling i for-

valtningen, og inviterte i høst til faglige innspill til dette arbeidet.

Forvaltning av data

Juristforbundet er blant dem som nå har levert innspill. Forbundet legger blant annet vekt på at saksbehandling må kunne håndteres forsvarlig i både fredstid og i krise og viser til et bakteppe med økt risiko for sabotasje mot kritisk infrastruktur. Forskriften må være operasjonell også ved strømbrudd og andre hybride hendelser – med krav til systemkontroll, forklaringsrett og manuell overstyring når systemer svikter, skriver Juristforbundet. Dette må ses på som en del av totalberedskapen i Norge fremheves det.

Juristforbundets innspill tar også for seg hvordan man bør forvalte offentlige datakilder i en tid med kraftig utvikling innen kunstig intelligens (KI).

«Våre felles data er selve ressursen i KI-sammenheng, slik oljen var en viktig naturressurs i 1971. Oversatt til forvaltningen, betyr det at grunndata som det offentlige produserer gjennom sitt ordinære

arbeid er selve kapitalen vi som befolkning «eier sammen». Skal KI-modeller trenes på deler av samfunnets felles grunndata, er det viktig at forvaltningen har høy juridisk kompetanse på hvordan data forvaltes i et KI-perspektiv», skriver forbundet.

Juristforbundet skriver også at forskriften bare vil kunne fungere dersom jurister deltar fra start til slutt i systemutviklingen:

«Juridisk metode, vilkår, unntak og rammene for skjønn må oversettes korrekt til programlogikk i alle steg av systemutviklingen; ved behovsavklaring, anskaffelse, utvikling, idriftsetting og senere endringer av systemet.»

Klager på vedtak

I innspillet tar forbundet også opp at klageordninger og klageorgan må stå reelt adskilt fra utvikling og drift av systemene.

«I Nav er det slik at direktoratet utformer og administrerer de automatiserte vedtakene. Samtidig er det direktoratet, ved Nav Klageinstans, som behandler klagen på disse ved-

takene. Spørsmålet er om dette egentlig gir mottakeren av vedtaket en reell mulighet til å få saken sin vurdert av en annen instans. En annen problemstilling som vi ønsker at forskriften avklarer, er hvilket organ som skal regnes som vedtaksorgan ved bruk av automatisert saksbehandling. Dette har igjen betydning for hvilket organ som er overordnet organ og dermed klageorgan, både etter ny og gammel forvaltningslov. Det har også betydning for om parten får en reell og uavhengig to-instansbehandling av saken sin», skriver Juristforbundet.

Det advares også mot at automatisering fører til større risiko for

masseproduksjon av utilsiktede feil, som igjen kan skape større behov for både intern og ekstern kontroll.

- **Må være forståelig**

I innspillet fremheves det at vedtakene må være forståelige for dem det gjelder, ikke bare korrekte.

«Forklaringen må gi den det gjelder en reell mulighet til å forstå hvordan systemet har kommet fram til vedtaksresultatet, slik at vedkommende kan etterprøve rettsanvendelsen og kvalitetssikre opplysningene som er brukt. Forklaringen må være utformet på en slik måte at den personen det gjelder kan forelegge vedtaket og forklaringen til en

advokat for å få vurdert om rettsanvendelsen er korrekt, uten av det påløper kostnader fordi forklaringen er for kryptisk for en ikke-teknolog», skriver forbundet.

Det legges vekt på at forklaringen må «beskrive rettskilder og tolkninger, hvordan vilkår vurderes, hvordan eventuelt skjønn er rammet inn, hvilke opplysningstyper og datakilder som benyttes, hvordan brukeren kan få gjennomført retting og sletting samtidig som forvaltningsorganet beholder historikk og hvilke kontrollmekanismer som finnes for feil og avvik».

– Det er behov for å styrke kontrollen med masseproduksjon av avgjørelser i offentlig sektor

Digitaliseringen endrer lovgivning og forvaltning, og kan presse vår nordiske tradisjon med fleksible og rimelige løsninger, sa Advokatforeningens leder Siri Teigum da hun holdt sin årstale.

«Nye systemer, gamle prinsipper – digital infrastruktur og rettslige virkninger» var tittelen på årstalen Advokatforeningens leder Siri Teigum holdt på Grand hotell i Oslo i november.

Hun pekte blant annet på utfordringer som:

- Hvordan digitaliseringen endrer lovgivning og forvaltning, og kan presse vår nordiske tradisjon med fleksible og rimelige løsninger over i mer firkantede, maskinvennlige regler.
- Behovet for bedre systemkontroll i masseforvaltningen, slik at

feil i automatiserte vedtak oppdages og rettes.

Rettspragmatisk tradisjon

- I vår lovtradisjon spesifiserer ikke lovtekster løsningen på ethvert tenkelig rettsspørsmål. Vi

bruker som kjent rettslige standarder som «vesentlig forsinkelse» eller «usaklig oppsigelse».

Muligheten til å la rettsanvender beslutte den rimelige løsningen i enkeltsaker innen slike

rammer, står høyt i kurs hos oss. I rettsvitenskapen kalles denne tradisjonen for den nordiske

rettspragmatismen. Spørsmålet vi bør stille oss, er hva som skjer når den nordiske rettspragmatismen møter ambisjonen om at Norge skal bli verdens mest digitaliserte land? spurte hun.

- Vi har en forventning til at teknologien blir så god at den kan tilpasses lovene våre, og det verdigrunnlaget de bygger på – og ikke motsatt. Ambisjonen må være at overgangen til bruk av KI skal gjøre

det mulig å styrke vår rettspragmatiske tradisjon, sa Teigum.

Systemkontroll

Hun tok også opp viktigheten av at digitaliseringen av forvaltningen må oppfylle grunnleggende krav til rettssikkerhet:

- Forvaltningen har til nå først og fremst blitt kontrollert og korrigeret gjennom behandling av enkeltsaker. Er dette tilstrekkelig i møtet med den digitale masseforvaltningen? Kan forvaltningen forbli tillitverdig så lenge vi er avhengige av at systemfeil oppdages ved behandling av enkeltklager, eller de få forvaltningssakene som kommer til domstolene?

- Erfaringen viser at det må føres systemkontroll med den digitale saksbehandlingen, i tillegg til sakskontroll. Det er behov for å styrke kontrollen med masseproduksjon av avgjørelser i offentlig sektor. Nye regler om, og investeringer i rettssikkerhet, kontroll og tillit til forvaltningen vil i sin tur legge grunnen for trygge, nye digitaliseringsprosjekter, sa Teigum.

Hva finner klienter og brukere når de googler deg?

Rydd raskt opp i konflikter, og hold din sti ren. Det er de beste rådene hvis du vil beholde et godt omdømme den dagen noen googler eller gpt-er deg..

 Georg Mathisen

Hva dukker opp når klienten googler advokaten sin? Eller – enda mer aktuelt – spør kunstig intelligens?

– Det er viktig. Du påvirker det digitale omdømmet ditt med hvilke saker du har publisert og snakket om, sier Ole Christian Apeland.

Han leder kommunikasjonsbyrået Apeland. Der kårer han omdømmevinnerne i næringslivet. Hva som finnes når noen søker på nett, har mye å si.

– Vi googler, og etter hvert bruker vi kanskje mer kunstig intelligens. Sjekkingen er i ferd med å flytte seg over til at vi spør ChatGPT eller Gemini. Det er interessant for advokatene å se hva som dukker opp der. Det speiler omdømmet ditt, sier han.

Ikke alt om omdømme kommer fra åpne nettsider:

– Det er nok litt forskjellig fra miljø til miljø. De som bruker advokat, forhører seg gjerne med venner eller kjente. Jeg tipper en del kriminelle kjenner hverandres forsvarsadvokater. Andre bruker andre nettverk. Mange vet at internett ikke er svaret på alt. Men det er klart at hvis vi står mellom flere alternativer, og den ene skinner mer og den andre skinner mindre digitalt, da vet du hvem vi velger, mener Apeland.

Omdømmeekspert Ole Christian Apeland råder jurister til å holde sin digitale sti ren. Om du ikke er avhengig av klienter, så vil du oppleve at du blir googlet for å sjekke om du er inhabil. (Foto: Apeland)

Stor beslutning

Det er ikke minst fordi det er en stor beslutning for mange å velge advokat. For klientene er det avgjørende om de vinner eller taper saken.

– Det er derfor advokater kan ta seg godt betalt, fordi seieren betyr så mye, sier han.

Nettopp derfor er det viktig å satse på omdømmet sitt.

– Før kunne du være bygdas eneste advokat. Nå er markedet i prinsippet globalt. Du kan handle advokat fra hele Norge. Du holder ikke på kunden fordi du er der du er, slår Apeland fast.

Derfor gjelder det å ha kontroll på omdømmet ditt:

– Advokaten uttaler seg ofte i saker. Måten du uttaler deg på og fremstår på, har mye å si. Samtidig skal du oppføre deg ganske stygt for å få kritikk for advokatarbeidet ditt i mediene, sier han.

Her ligger det også en positiv mulighet: Vær synlig, vær i lokalavisen, snakk om positive saker, gi råd, still opp med gratis tips, skriv innlegg og kronikker.

For advokaten betyr omdømmet mye. For andre jurister er det helt andre poenger som er viktig når folk googler eller gpt-er:

– I det offentlige har vi ikke så veldig mye valg om hvilken saksbehandling vi får. Men googling og KI åpner opp for å spørre om inhabilitet. Hvis vi får en saksbehandler som vi ser at har koblinger mot motparten, eller et medlemskap som kan være negativt for saken vår, er det veldig lett å dra inhabilitetskortet, sier Apeland.

Rekrutterere googler også

– Derfor skal jurister være litt bevisste på hva de gjør digitalt, hva de støtter og hva de publiserer, sier han. Rådet er klart:

– Du skal holde din sti ren, enkelt og greit. Kommer du i en konfliktsituasjon, så prøv å rydde opp i den tidlig, sier Apeland – og minner om et viktig poeng for alle jurister:

– Det er ikke bare motparter, klienter eller søkere som googler. Også rekrutterere gjør det. Og de som trenger en ny jurist som kan være i et styre eller lede et utvalg. Du må tenke på dette som en karriereløype; en mulighet. Sørg for at det digitale avtrykket ditt speiler den du har lyst til å være, sier Ole Christian Apeland.

Flertallet anmelder

Flertallet av norske forbrukere skriver brukeranmeldelser eller bedømmer tjenester. Det gjør de først og fremst for å gi råd til andre

forbrukere, viser en rapport fra forbruksforskningsinstituttet Sifo. Bare en av fire som skriver brukeranmeldelser, gjør det for å gi respons direkte til dem som tilbyr tjenesten.

Sifo-rapporten fra 2018 viser at nesten en av tre var positive til netjtjenester med brukertaler og ratinger av enkeltpersoner som gjør en jobb, slik som for eksempel advokater, etter mønster av Legelisten. Enda flere var usikre.

Sifo-forsker Dag Slettemeås har ikke ferskere tall.

– Vi har ikke fått anledning til å oppdatere dem etter rapporten, forteller han.

Nesten to av tre var enige i at bedrifter følger med på brukeranmeldelser og lytter til hva forbrukerne har å si, konstaterer Slettemeås og kollegene hans på Sifo.

Tariffkonferansen 2026

Konferanse for tillitsvalgte

Målgruppe: Tillitsvalgte i alle sektorer
 Fra: Torsdag 12. mars 2026 kl. 11.00
 Til: Fredag 13. mars 2026 kl 14.00
 Sted: Thon Hotel Bristol, Oslo
 Kursnummer: 2026659
 Påmeldingsfrist: 8. januar

Meld deg på Tariffkonferansen 2026 og bli oppdatert på aktuelle problemstillinger innen forhandlinger, tariff og arbeidsliv.

Bli med på diskusjonen om hva som skal være Juristforbundets mål for tariffoppjøret 2026.

Konferanse samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte. Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.

Påmelding: juristforbundet.no/tillitsvalgt
 Spørsmål: kurs@juristforbundet.no

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart.

Hjemmefra har Even H. Eriksen utsikt over hjembygda. Han får mange gode tilbakemeldinger fra tryslinger som hører at han har tatt vare på dialekten.

Da juristen ble innvalgt på Stortinget kjøpte han frakk

Det første han gjorde da han havnet på Stortinget, var å kjøpe frakk. Fellesnevneren mellom juss og politikk er at det er viktig å være flink med folk, mener Even H. Eriksen.

 Georg Mathisen

Juristen fra Trysil er nyvalgt stortingsrepresentant fra i år. Han er ikke ny hverken som justispolitiker eller som heltidspolitiker. Men før han havnet på Løvebakken på full tid, rakk han også noen måneder som jurist og innkjøpsrådgiver hos Abakus i Engerdal.

– Det er ikke flust med advokatfirmaer og juridiske kompetansesarbeidsplasser i distriktet her, innrømmer Eriksen. Han er glad i hjembygda.

– Men her er det mye skog, mye primærnæring og industri. Juristmiljøet er nærmest ikke-eksisterende, sier han.

På Stortinget, derimot, er det mange jurister. For mange?

– Det korte svaret er «ja». Men fra Arbeiderpartiet har vi 53 representanter, og bare to jurister. Det tror jeg er riktig nivå. Vi skal være et tverrsnitt av befolkningen. Det at stadig flere får utdanning både som faglært og på universitet, er en bra ting. Samtidig må vi ikke glemme

at særlig av den eldre garde er det mange som ikke fikk ta utdanning. Hvis vi bare blir akademikere på Stortinget, mister vi noe, sier han.

Eriksen møter Juristen på den andre siden av et kjøkkenbord med full utsikt over Innbygda. På tur hit har to rådyr krysset veien foran journalistens bil. De er så fast inventar i det relativt nybygde boligfeltet at det neppe er noen fare for at de blir påkjørt. I hvert fall ikke av de fastboende.

– Jeg er oppvokst på gård. Erfaringen og verdien jeg tar med meg derfra, er hardt arbeid Stå opp om morgenen, ha omsorg for dyra. Det er en del fellesnevnerne med gårdbrukeryrket, også. Men jeg er stolt over den utdanningen jeg har, sier Eriksen.

Offentlige anskaffelser

30-åringen var ferdigutdannet jurist til jul 2020. Fra nyttår var han på plass hos Abakus.

– De driver rådgivning for kommuner i Innlandet og Trøndelag. I tillegg kan de ha inntil 15 prosent oppdrag for andre kunder. Det var en fin, liten arbeidsplass der jeg fikk brukt utdanningen min. Særlig innen offentlig rett, sier han.

– Jeg arbeidet mye med offentlige anskaffelser og forvaltningsrett.

Det ble med ni måneder hos Abakus:

– Arbeiderpartiet fikk tre på tingen fra Hedmark i 2021. Jeg var den fjerde på listen. Anette Trettebergstuen sto på topp, og det lå i kortene at hun skulle bli statsråd. Midt i

Noen ganger skal du kle deg formelt; det vet både gårdbrukersønn Eriksen, jurist Eriksen og politiker Eriksen. (Foto: Privat)

oktober fikk jeg telefon om at hun ville bli utnevnt, så da var det bare å pakke dressen, forteller Even H. Eriksen.

Det første han gjorde? Han kjøpte frakk.

– Det var bare å kjøre ned til Trysilssenteret og kjøpe frakk. Når jeg skulle inn på Løvebakken, holdt det ikke med boblejakke, sier han.

I Abakus var ikke kleskoden like formell.

– Man skal være formell når man skal være formell. Slik er det også å være gårdbruker, sier han.

Lovfolkning og mennesker

Eriksen ser klare fordeler av å være jurist når han sitter på Stortinget:

– Stortinget har tre funksjoner. Vi vedtar budsjetter, vi har kontroll

på regjeringen, og vi vedtar lover. Når det kommer til sistnevnte, er det ikke tvil om at det er en fordel å ha studert lover i fem år, sier han.

Ut over det blir juristen god med juridisk metode og å tolke lover.

– Og så er det viktig å være flink med folk. Som jurist, om du er saksbehandler, advokat eller dommer, møter du folk. Det viktigste med å være politiker er også å møte folk. Det er egentlig en av de største fellesnevnerne: At du er glad i folk og setter pris på folkemøtene, mener Eriksen.

Kaffe og uenighet

I høst har han møtt 104 forskjellige organisasjoner på budsjettøringer i justiskomiteén.

– Mye kritikk, men også konstruktiv kritikk. Det var ingen av de 104 som sa at de hadde fått for mye penger. Men det er slike møter som driver politikken. I neste runde kan vi legge frem et statsbudsjett som kan bli bedre, så jeg ser alltid det positive i slike møter, sier han.

Det gjelder når han er uenig, også. Uken før han tar imot Juristen i Trysil, har han tatt en kaffe og en vaffel med Aktivt Rovdyrvern. Selv er han tilhenger av, som han sier det, «at vi skal forvalte rovdirene våre».

– Samfunnet blir kaldere hvis vi ikke klarer å sette oss ned og ta en vaffel og en kaffekopp i lag, sier han.

Etter rovdyrvernerne dro han på møte med Rettshjelpsalliansen, og foran stortingsrepresentanten står nå kaffekoppen fra Jussbuss. I det tilfellet må han veie ordene sine mer på gullvekt.

– Vi gikk til valg på ganske tydelige formuleringer om at vi ønsker støtte og å satse på rettshjelpsordningen som finnes. Dessverre fant vi ikke rom for å prioritere det i dette statsbudsjettet. Det er jeg personlig lei meg for, sier han. (Intervjuet ble gjort før budsjettforhandlingene. Red. anm.)

Men han viser til endringene i rettshjelploven og mener at de får innvirkning på behovet for rettshjelp.

– Det er jo store sosiale forskjeller i rettsstaten. Er du milliardær, kan du utfordre alle forvaltningsvedtak – eller naboen din – juridisk. Vi vanlige folk må stole på at folk oppfører seg, for vi har ikke råd til å ta det til retten. Det er ikke slik det skal være. Jeg håper at jeg kan bidra, gjennom rollen min som justispolitisk talsperson, til at en større andel av Norges befolkning kan ta saken sin til retten og faktisk få rett når de har rett, sier Eriksen.

Justispolitiker

Han har fått arbeide med faget sitt på Stortinget, også. To år som

statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet for fylkesfelle – men ikke partifelle – Emilie Enger Mehl. Et oppskriftsmessig halvår i utenriks- og forsvarskomiteén før han gikk inn i justiskomiteén etter årets valg. Når du går fra et departement og tilbake til Stortinget, skal du jo ikke inn i komiteén som arbeider med det samme feltet.

– Det er ryddig. Det er ikke tvil om at jeg hadde et overskudd av informasjon om hvilke saker som skulle til behandling. Når det er sagt, er jo Astri Aas-Hansen veldig arbeidsom og får gjort ting fort. Flere av sakene vi har til behandling nå, så ikke jeg i min tid i departementet, sier han.

Selv har han lange dager; det blir gjerne avreise til Oslo ved femtiden tirsdag morgen og hjem ved totiden natt til fredag. Det må til for å få tid til å reise rundt og møte velgerne i Hedmark. Men han regner ikke med å være heltidspolitiker resten av livet:

– Jeg trives utrolig bra på Stortinget. Jeg har vært privilegert og heldig som har fått tillit i ung alder og vil gjerne gjøre en god jobb

Even H. Eriksen setter pris på både Jussbuss og kaffekoppen sin, men han må også sikre flertall for et statsbudsjett der regjeringen foreslo å kutte nettopp støtten til Jussbuss.

der jeg er nå. Men det er ikke tvil om at en dag skal jeg ta advokatbevillingen, bruke utdanningen og leve et juridisk liv. Jeg skal ikke være politiker hele livet. Jeg vil være

jurist og advokat – det er det jeg har utdannet meg til. Å hjelpe folk, sier Even H. Eriksen.

– Jeg kan love deg én ting: Jeg skal ikke inn i et PR-byrå!

– Må ikke bli systemtro

Jussbakgrunnen er utvilsomt en fordel, mener Haagen Poppe. – Men vi jurister må vokte oss for å ikke bli systemtro og drive med juss, ikke politikk, advarer han.

Han er jurist og 30 år, akkurat som Even H. Eriksen, men politisk er de slett ikke like. Poppe fra Revesand på Tromøy er ny på tinget i år og innvalgt for Høyre i Aust-Agder.

Han skrev masteroppgave om friluftsløven, allmennheten og grunneieres rettigheter i strandsonen og var ferdig på Universitetet i Oslo i

Haagen Poppe gikk fra eiendom i Arendals kommunale eiendomsselskap til familie- og kulturkomiteén på Stortinget. (Foto: Høyre)

2022. De neste tre årene arbeidet han som juridisk rådgiver og eiendomsutvikler i Arendal eiendom.

– Der jobbet jeg både med kontraktsrett, fast eiendoms rettsforhold som kommunens grunneierrepresentant og plan- og bygningsrett som forslagsstiller av reguleringsplaner, forteller han.

– Jeg hadde hovedansvar for å forvalte kommunens festetomter, både der vi er bortfester og fester.

Haagen Poppe utelukker slett ikke å vende tilbake til jussen.

– Imidlertid er det nok ganske avgjørende for trivselen min med arbeidsoppgaver at jeg føler at jeg er med på å påvirke samfunnsutviklingen, sier han.

Mange jurister

Juristene er ti ganger så vanlige på Stortinget som i befolkningen samlet sett.

Men felles for mange av dem er at de har praktisert faget lite. De fleste juristene på tinget ble heltidspolitikere ganske raskt etter at de var ferdige på jusstudiet.

Disse politikerne oppgir at de har master i rettsvitenskap eller cand.jur:

Kari Sofie Bjørnsen (H, Akershus),
Even H. Eriksen (Ap, Hedmark),
Peter Frølich (H, Hordaland),
June Trengereid Gruer (Ap, Hordaland, møtende vararepresentant),
Finn Krokeide (Frp, Oppland)
Mari Holm Lønseth (H, Sør-Trøndelag)
Anna Molberg (H, Hedmark)
Geir Pollestad (Sp, Rogaland)
Haagen Poppe (H, Aust-Agder)
Abid Raja (V, Akershus)
Kristoffer Sivertsen (Frp, Rogaland)
Bjørn Kristian Svendsrud (Frp, Vestfold)
Ine Eriksen Søreide (H, Oslo).

I tillegg ble Grunde Almeland (V, Oslo), Aleksander Stokkebø (H, Rogaland) og Mathilde Tybring-Gjedde (H, Oslo) valgt inn på Stortinget mens de fremdeles studerte juss.

Ved valget i september gikk åtte jurister ut av Stortinget:

Marit Arnstad (Sp, Nord-Trøndelag)
Sandra Borch (Sp, Troms)
Olve Grotle (H, Sogn og Fjordane)
Emilie Enger Mehl (Sp, Hedmark)
Sveinung Rotevatn (V, Hordaland)
Else Marie Tveit Rødby (Sp, Akershus)
Hadia Tajik (Ap, Rogaland)
Ingvild Wetrhus Thorsvik (V, Vest-Agder)

Foto: iStock.com/avarez

Forhandlingsteknikk

Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: **Tillitsvalgte i alle sektorer**
Fra: **Onsdag 22. april 2026 kl 10.00**
Til: **Torsdag 23. april 2026 kl 14.00**
Sted: **Thon Hotel Vettre, Asker**

Kursnummer: **2026652**
Påmeldingsfrist: **23. februar 2026**

Et intensivt kurs for tillitsvalgte i alle sektorer der deltakerne lærer å forhandle målrettet og effektivt. Innledningsvis gis en teoretisk og strategisk innføring i forhandlingsprosessen. Dette følges opp med øvelser og praktisk trening. Deltakerne får testet egne ferdigheter og utviklet disse videre.

Kurset veksler mellom gjennomgang av forhandlingsteori/forhandlingsteknikk og praktiske øvelser. Det legges opp til mye bruk av simuleringsøvelser der deltakerne selv skal

gjennomføre ulike typer forhandlinger. Kurset er generelt i formen, dvs. det fokuserer på alle typer forhandlinger. Det kan være en fordel å ha gjennomgått innføringskursene som Juristforbundet tilbyr før man melder seg på dette.

Vi legger vekt på å skape en trygg og åpen atmosfære på kurset. Deltakerne skal få prøvd ut sine ferdigheter, og de får konstruktiv tilbakemelding. Det legges betydelig vekt på egeninnsats fra dem som er med. Avslutningstidspunkt første dag kan variere.

Det er en forutsetning for å delta på kurset at alle deltakerne er til stede fra start til slutt.

Kurs samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte. Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.

Påmelding: juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kurs@juristforbundet.no

Spørsmål kan også rettes per tlf 40 00 24 25. Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart.

JURIST
FORBUNDET

Kritiske til rettshjelpslov

Både Juristforbundet og Advokatforeningen er kritiske til ny rettshjelpslov. Advokater ser at de ikke har råd til å ta på seg oppdrag der egenandelen er høy.

 Georg Mathisen

Høyere priser, flere som trenger rettshjelp. André Oktay Dahl kobler det til koronaen.

– De økonomiske analysene som lå til grunn for rettshjelpsloven, ble gjort under koronaen. Derfor bør grunnlaget for modellen vurderes på nytt. Etter koronaen ble det helt andre økonomiske tider, sier han.

Dahl og Juristforbundet er kritiske til den nye rettshjelpsloven. Ikke minst fordi det mangler penger til å følge den opp:

– Når jeg holder foredrag, sier jeg alltid at det første dere må lese, er de økonomiske og administrative konsekvensene. Lover er alltid underfinansiert, sier Dahl, som er politisk seniorrådgiver i Juristforbundet.

André Oktay Dahl etterlyser politikere som ser sammenhengen mellom utgiftene til rettshjelp og innsparinger andre steder i staten.

– Rettshjelp er et velferdsgode for at folk skal få et bra liv og få det de har krav på. Jeg mener at det først og fremst er en investering i mindre konflikt, bedre psykisk helse og mindre utenforskap, sier han.

– En investering som gir innsparinger på andre felt, det er en tankegang som flere bør tenke på.

Ifølge Juristforbundets mann blir det vanskeligere fordi det er justiskomiteen som behandler loven. – De

André Oktay Dahl i Juristforbundet etterlyser politikere som ser sammenhengen mellom utgiftene til rettshjelp og innsparinger andre steder i staten.

som ser effekten av manglende rettshjelp, er alle de andre sektorkomiteene; de som har de store pengene. Rettshjelp burde vært et spleiselag med dem som har sektortfordringene, mener han.

Komitéforskjeller

Selv har han sittet i Stortingets justiskomite i to perioder. Det var likevel først da han begynte i advokatfirma at han så effekten av rettshjelp og salærseter i praksis.

– I justiskomiteén er det ikke sånn at alle hadde et godt overblikk, heller. Men hvis du går utenfor justiskomiteén og begynner å snakke med folk som arbeider med for eksempel arbeid, sosial og helse, vil du antageligvis ikke finne noen som skjønner hva rettshjelp betyr innenfor sine områder. Det du møter, er fordømmen «tjener ikke advokatene bra?», sier Dahl.

Og dessuten:

– Hele debatten om rettshjelp og salærsats oppstår fordi alle de andre komitéene kan vedta den ene ting etter den andre som medfører behov for rettshjelp, sier han og peker på likestillingslovgivning og arbeidsrett som eksempler.

Generalsekretær Merete Smith i Advokatforeningen tok tidlig til motmæle mot loven.

– De nye reglene om rettshjelp med svært høy egenandel kan bli en gjeldsfelle skrev hun i en bloggpost i vår.

Siden den tid har forskriften trådt i kraft.

– De første klientene har fått vedtak om «fri» rettshjelp med høye egenandeler, sier Smith.

Men det tar en stund før klienten får regning: Egenandelene betales først når saken er avsluttet.

– Vi følger med andre ord spent med, slår hun fast.

– Timeprisregulering

Merete Smith mener at den nye ordningen ikke er noen velferdsordning fra staten.

– Det er den i liten grad. Ordningen med svært høye egenandeler er i realiteten en regulering av advokaters timepris, sier hun.

– Vi har allerede nå fått tilbakemelding om at noen advokater ikke ser at de kan påta seg oppdrag der egenandelen er svært høy, fordi de må få en timepris de kan leve av, forteller Smith.

Hun forstår godt at klienter velger å få rettshjelp utenom ordningen.

– Rettshjelpsatsen må heves til salærrådets anbefaling for at vi skal

Advokater må få en timepris de kan leve av – noen kan ikke ta på seg oppdrag etter den nye rettshjelpsordningen, forteller generalsekretær Merete Smith i Advokatforeningen. (Foto: Yina Chan)

få en bærekraftig rettshjelpsordning, mener Smith og Advokatforeningen.

Generalsekretæren forteller om et konstruktivt møte med justisministeren i slutten av november. Hun har inntrykk av at departementet er lydhøre for bekymringene.

– Fjerner skarpe skiller

Justisdepartementet velger å sende en e-post med sine egne poenger i stedet for å svare på spørsmål om den nye ordningen.

– Ett av hovedformålene med endringene er at flere personer skal få støtte til rettshjelp. Endringene er anslått å innebære at andelen husholdninger i Norge som kommer inn under ordningen, vil øke til cirka 33 prosent, skriver senior kommunikasjonsrådgiver Magnus Buer.

– Det har også vært et formål å fjerne de skarpe skillene mellom parter med relativt lik økonomi, ifølge Buer, som mener endringene innebærer større jevnbyrdighet mellom den som får rettshjelp og den

som faller utenfor og må betale alle advokatutgiftene av egne midler.

– Dette vil for eksempel kunne ha betydning i en sak med motparter der den ene parten har rett på rettshjelp og den andre ikke, uttaler han.

Departementets mann trekker frem at de som får rettshjelp, skal betale en egenandel som er bedre tilpasset betalingsevnene deres.

– Graderte egenandeler gjør det mulig å heve den økonomiske grensen for rettshjelp slik at flere kommer inn under ordningen, uten en tilsvarende økning i kostnadene for det offentlige, sier Buer.

Han viser til at det er laget en egen digital rettshjelpskalkulator som søkerne kan bruke for å finne ut hva de må regne med å betale i egenandel. Ordningen motiverer til å løse saken slik at de totale utgiftene blir lavest mulig, og advokatene har et ansvar for å veilede klienten om tidsbruk og utgifter, ifølge Magnus Buer i Justisdepartementet.

Skal gi praksiserfaring til jusstudenter

Målet er å kombinere juridisk bistand med studentopplæring – og samtidig styrke rettssikkerheten lokalt.

 Tina Chen Sandboe

I samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge har retts hjelp tiltaket Rettssenteret åpnet en avdeling i Hønefoss. Advokat og professor Morten Kjelland skal lede avdelingen.

– Det som hovedsakelig fikk meg til å ville bli med på dette var muligheten til å bidra til at rettigheter blir realisert, slik at de ikke bare eksisterer på papiret, sier Morten Kjelland.

Han peker på at Rettssenterets arbeid bidrar til å motvirke underkommunikasjon av rettsregler og underforbruk av rettigheter – to forhold som ofte gjør at mennesker ikke får den hjelpen de egentlig har krav på.

– Det er svært motiverende å kunne forene undervisning, forskning og konkret retts hjelp. Samtidig er dette en god arena for å sanke erfaringer og problemstillinger som senere kan analyseres i rettsvitenskapelig forskning, sier han.

Juridisk metode i praksis

Rettssenteret i Hønefoss tar inn studenter fra ulike trinn i jusstudiet ved USN, med oppgaver tilpasset deres nivå.

– Førsteårsstudentene vil først og fremst bistå i den praktiske driften av senteret og arbeide med synliggjøring av tilbudet. På andreåret får studentene ansvar for rettsformid-

Foto: USN

ling og juridiske utredninger, mens tredjeårsstudentene skal håndtere den konkrete retts hjelpen, forklarer Kjelland.

Ordningen gjør at teori settes ut i praksis, samtidig som studentene lærer juridisk metode i reelle sammenhenger. Opplegget er tenkt som

Professor Morten Kjelland.

et integrert tilbud ved universitetet. Kjelland ser for seg at det vil inngå som en praktisk komponent i eksisterende kurs eller som et eget internship. Rettssenteret i Hønefoss har allerede vært ute blant folk – blant annet under Verdensdagen for psykisk helse i oktober, med presentasjoner på Fontenehuset og stand på USN-campus i Hønefoss.

– Vi kommer til å fortsette med stands og presentasjoner for å nå ut til flere. Fontenehuset blir et fast kontaktpunkt der vi tilbyr rådgivning og bistand to dager i uken, sier Kjelland.

– Skal styrke lokalsamfunnet

Etableringen i Hønefoss har flere mål: å tilby juridisk bistand til dem som trenger det, å styrke rettssikkerheten – og å bygge bro mellom akademia, næringsliv og lokalsamfunn.

– Vi ønsker å skape en vinn-vinn-situasjon, der lokalsamfunnet får

bedre tilgang på retts hjelp og studentene får praksiserfaring, sier Kjelland.

Han trekker også frem ønsket om å utvikle Ringerike som en sterk juridisk arena, der samarbeid mellom universitet, profesjon og lokalt næringsliv danner grunnlaget for et bærekraftig partnerskap.

Retts senteret i Hønefoss vil følge samme struktur som de øvrige

avdelingene, men med lokale tilpasninger. Kjelland forteller at det også arbeides med å digitalisere og effektivisere gjennom bruk av kunstig intelligens.

– Vi ønsker å bli et eksempel på en modell som flere kan videreutvikle og ta i bruk, sier han.

Og ambisjonene stopper ikke der: den nye avdelingen skal både øke

kapasiteten og gjøre juridisk bistand tilgjengelig for langt flere enn i dag.

– Gjennom studentenes innsats kan vi behandle flere saker og dermed hjelpe flere mennesker i nærområdet, sier Kjelland, som ved siden av arbeidet som professor er legal tech-utvikler og arbeider med blant annet egenutviklede KI-løsninger for jussmarkedet.

JURK: – Jusstudentene får viktig erfaring

I anledning høstens diskusjoner om kuttforslag i retts hjelpstiltak trekker JURK-leder Susan Arulanantham frem rollen retts hjelpstiltakene spiller for juristutdannelsen.

 Ole-Martin Gangnes

– Vi er et studentrevet retts hjelpstiltak der jusstudentene, som tar seg et år fri fra studiene for å jobbe hos oss, får viktig praktisk erfaring før de går tilbake på studiet. Det er en ordning de får studiepoeng for og mange finner også tema til masteroppgaven fra denne praksisen. Dette gjelder alle de studentdrevne tiltakene, sier JURK-leder Susan Arulanantham.

Under høstens diskusjoner etter regjeringens kuttforslag i de spesielle retts hjelpstiltakene i forbindelse med statsbudsjettet pekte hun på at slike endringer vil gi et dårligere tilbud for jusstudenter og at praksis er et viktig element i utdanningen. Jusstudiet har historisk vært ganske teoretisk og mange har etterlyst og ønsket mer praksis under studiet.

Bredt sakfelt

Susan Arulanantham forteller at JURK har rundt 5000 saker i året.

– JURK har mange saker om seksuell trakassering og diskrimine-

ringssaker og vi representerer ofte klientene i diskrimineringsnemnda. Vi har også mange saker om familie og barn der folk har spørsmål om barnefordeling og skilsmisse. Og et felt som stadig blir større er id-tyveri og digitalisert svindel. Det rammer ofte kvinner som også er utsatt for vold og der gjeld er blitt tatt opp under makt eller tvang.

Dessuten er oppsøkende virksomhet er viktig del av arbeidet.

– Vi besøker normalt alle steder i Norge der det er soningsplasser for kvinner i aktiv soning og vi får som regel inn 50-60 saker bare der – fra kvinner som ofte blir stående helt alene.

– Stor mangel på praktisk erfaring

Jussbuss, som har levert retts hjelp siden 1971, skriver i sin årsrapport for 2024 at det er en stor mangel

ved jusstudiet at praktisk erfaring i liten grad er en del av utdannelsen.

«Gjennom arbeid på Jussbuss lærer medarbeiderne juridiske fag og arbeidsmetoder som ellers ikke er prioritert ved fakultetet. I praksisperioden får medarbeiderne forberedt seg på å arbeide med saksbehandling på samme måte som ferdigutdanna jurister», heter det i årsrapporten.

«I tillegg ønsker vi å gi medarbeiderne nye perspektiver og holdninger til jussen som de kan ta med seg videre. Utdanninga skjer gjennom både generell undervisning for alle medarbeiderne, og spesiell undervisning innad i arbeidsgruppene. Den viktigste opplæringa skjer likevel gjennom arbeidet med enkeltsaker og den ukentlige gruppekontrollen av disse», skriver Jussbuss.

– Fyller et vakuum

Under den åpne høringen om statsbudsjettet i justiskomiteen på Stortinget var Juristforbundet blant dem som advarte mot å kutte i de spesielle retts hjelpstiltakene.

– Juristforbundet mener at de frivillige retts hjelpstiltakene fyller et rettssikkerhetsvakuum. De gjør en uvurderlig innsats, sier forbundets visepresident Benedicte Gram-Knutsen.

– Det er mennesker som ofte ikke har økonomi og tilstrekkelig kunnskap om sine rettigheter som benytter seg av retts hjelpstiltakene.

Øverste tillitsvalgt

Et år preget av fokus på arbeidsforholdene i advokatbransjen

– Hvis det er en bransje som bør klare å følge loven, så er det vel advokatbransjen, sier Anders Schrøder Amundsen, leder av Juristforbundet – Privat.

 Ole-Martin Gangnes

På spørsmål om hvordan han vil oppsummere 2025, sier Anders Schrøder Amundsen i Juristforbundet – Privat, at seksjonens årsmøte i fjor satte retningen for hva de skulle jobbe med de to neste årene.

– Det ene er organisasjonsbygging og det andre er likhet for loven. I den siste ligger det salærstans, retts- hjelp også videre. Vi har også fått i gang Finansjuristene og Arbeidslivsjuristene. Begge disse har rundt 500 medlemmer. Juristbundet – Privat består av 7000 medlemmer og vi jobber med å se om det er andre naturlige foreninger som kan etableres. Som for eksempel en advokatfullmektigforening, sier Amundsen.

Det siste henger godt sammen med fokuset som har vært på arbeidsvilkår i privat sektor den siste tiden.

– *Fullmektigers arbeidsforhold er noe dere har markert dere sterkt på dette året?*

– Ja, og ikke minst gjennom å finne ut, gjennom vår undersøkelse denne høsten, hvor mange timer de faktisk jobber. Når vi samtidig vet at en av fem ikke har tid til å ta avspasering etter arbeidsintensive perioder er det selvfølgelig alvorlig. Arbeidsforhold i advokatbransjen er noe Juristforbundet – Privat er veldig opptatt av og som vi vil være opptatt av også neste år.

– *Hvorfor er det viktig å engasjere seg i arbeidsforhold i advokatbransjen?*

– De arbeidsforholdene vi har i Norge har ikke blitt til av seg selv; vi nyter sosiale rettigheter, full sykkelønn og ferie. Du kan bare reise litt tilbake i tid, også ser du en helt annen hverdag. Eller hvis du reiser

litt ut av Norge: Du finner svake fagforeninger og veldig dårlig vern av arbeidstakere. Hvis man ønsker å gjøre noe og få det litt bedre i den bransjen man jobber i, så må man jo organisere seg.

– **En del av løsningen**

Han viser til at arbeidslivet er endret.

– Vi ser blant annet en stor tilvekst av unge kvinner, og det forandrer arbeidsmarkedet. Det som fungerte på 80-tallet går ikke lenger. Hvis arbeidsgivere ønsker å ha de beste hodene må de sørge for at det går an å kombinere yrkeslivet med familie.

– *Men advokatbransjen sier jo at de er veldig opptatt av akkurat det?*

– Ja, de sier det, men likevel ser vi at kvinner forlater advokatbransjen når de blir rundt 40. Og det handler ikke bare om kvinner i bransjen når

vi snakker om urimelig arbeidsbelastning. Det er Juristforbundet som er løsningen her; det som kan gi unntak fra arbeidsmiljøloven er avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjon i ordnede og forsvarlige former.

Han peker på flere bransjer der dette gjøres i dag.

– Men foreløpig har ingen advokatfirmaer tatt kontakt. Vi har invitert oss selv, men de har ikke vært interessert. Hvis Arbeidstilsynet nå begynner å gå dem nærmere etter i sømmene, så skjønner kanskje advokatbransjen at Juristforbundet ikke er problemet, men en del av løsningen. Det er vi som kan diskutere avtaler som gjør at de kan få fleksible arbeidsordninger. Hvis det er en bransje som bør klare å følge loven, så er det vel advokatbransjen.

– *Handler det om kulturen og lite bevissthet?*

– Det er i alle fall en veldig rar tankegang dette om at «i vår bransje er det konkurranse, så vi må bare jobbe alt det remmer og tøy holder». Er det ikke høy konkurranse i andre bransjer? Er det ikke marginer i andre bransjer? Alle er bundet av den samme arbeidsmiljøloven og det skal ikke være greit å jukse.

Kraftuttrykk

Anders Schrøder Amundsen og Juristforbundet har vært mye til stede i nyhetsbildet denne høsten og vinteren for å snakke om arbeidsforhold i advokatbransjen. Juristforbundets president Sverre Bromander har vært på NRK for å snakke om temaet og Amundsen har hatt forsider i Dagens Næringsliv for å nevne noe.

– Jeg tror medlemmene synes det er veldig bra å se egen fagforening markere seg tydelig. Også er det sikkert noen som synes det er vanskelig å se meg bruke karakteristikk som «grovt misbruk» også videre, men det er viktig at vi får oppmerksomhet rundt det som er en veldig viktig sak.

– Jeg har ikke noe problem med å se at bransjen har blitt bedre enn den var, og det er absolutt noe å glede seg over. Men jeg tenker at advokatbransjen må ha en strengere standard til seg selv, enn at man tenker at «sånn har vi alltid gjort det». Advokater er de fremste til å få klienter til å endre atferd med en gang lover forandres, og da må de selv klare å forholde seg til regler i arbeidslivet, regler som har vært der veldig lenge.

Amundsen forteller at Juristforbundet – Privat også har vært opptatt av organisasjonsbygging dette året.

– Det som gjør meg personlig veldig glad, er når jeg ser nye tillitsvalgte som har en drøm om å forbedre arbeidsplassen sin. De tillitsvalgte har en utrolig viktig rolle og gode ledere skjønner hvor viktig de tillitsvalgte er som en kilde til

informasjon om hva som foregår på arbeidsplassen.

Domstoler og salærstats

– *Dere har også vært opptatt tilgang til domstolene. Hvordan jobber dere med det?*

– Der jobber vi politisk i Juristforbundet, men også gjennom å bevisstgjøre våre tillitsvalgte om hvor viktig dette er. Dersom domstolen ikke beskytter den jevne manns rettigheter, og domstolene blir kun for de pengesterke, da tenker mange at: er det så farlig når man ser angrep på domstolene – det betyr jo ikke noe for den jevne mann. Når mennesker ikke lenger føler at staten tar vare på deres rettigheter får du ekstremisme på både høyre- og venstre side. Politikerne må passe på rettsstaten vår og ikke slanke den gjennom å gi domstolen så lite penger som de gjør.

Det gjelder også salærstatsen sier han.

– En lav rettshjelpssats gjør at tilgangen til rettshjelp for de som trenger det mest også blir lav, og dette undergraver rettsikkerheten i samfunnet. Det å basere en rettsstat på at folk har lyst til å jobbe litt gratis, jobbe litt for lav sats og på studenter: vi ville aldri latt helsesektoren holde på sånn.

– Mange advokatfullmektiger jobber ulovlig mye

4 av 10 advokatfullmektiger har jobbet ulovlig mye, viser undersøkelse. Flere sier også de har endret på timelister for at det ikke skal fremgå hvor mye de faktisk har jobbet enkelte uker.

 Ole-Martin Gangnes

Etter at Dagens Næringsliv i flere saker har omtalt advokatfullmektigers arbeidshverdag med svært lange arbeidsdager, har Juristforbundet gjennomført en undersøkelse blant egne medlemmer som er advokatfullmektiger.

Den viser at:

- 4 av 10 sier de i løpet av et år kan ha uker der de jobber mer enn 69 timer. Dette er lovens øverste grense for hvor mye man kan jobbe en enkelt uke, gitt at det ikke er gjort unntak.
- Andelen er på nesten 6 av 10 i de store firmaene.
- I snitt jobber fullmektigene nesten 8 uker per år med mer enn 69 timer per uke.
- 1 av 5 har unnlatt å føre timer på datoen eller uken de reelt ble arbeidet, og flyttet timeføring til andre datoer for å unngå for høy/ulovlig arbeidsmengde.
- Andelen er 1 av 4 i store firmaer.

- 1 av 4 fører ikke alltid alle timene de jobber, og det er særlig mange i de små firmaene som ikke fører alle timer.

– Fører feil timer

– Det er ingen hemmelighet at det er et stort arbeidspress i advokatbransjen. Det forstår vi, og det er ikke det vi har problemer med. Men når flere advokatfullmektiger sier de har jobbet ulovlig mange timer, kombinert med at de ikke engang fører alle timene de reelt jobber – da bør varsellampene blinke ildrødt hos ledelsen. Det er uholdbart, sier Juristforbundets president Sverre Bromander i en pressemelding.

– Det som gjør mest inntrykk er hvor mange som oppgir at de fører feil timer for å omgå regelverket. Sånn skal det rett og slett ikke være, sier han.

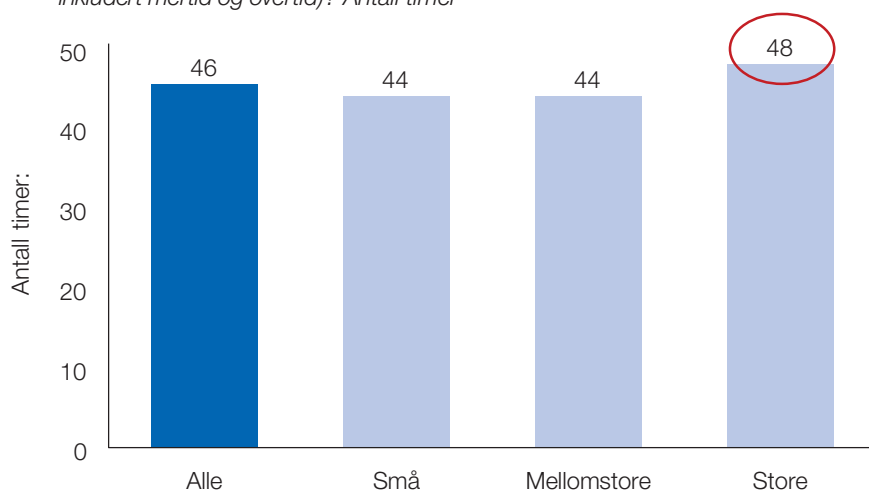
– Vi ønsker å komme advokatbransjen i møte. Dersom det er tariffavtaler som skal til for å bevisstgjøre advokatvirksomhetene og sikre lovlige arbeidstidsordninger, vil Juristforbundet gjerne bidra med tariffavtaler som både gir toppene arbeidsgiverne ønsker – og friperiodene de unges helse og liv fortjener. Det er den eneste seriøse måten å forene ambisjon med vern, sier Bromander.

Se også Bromanders kommentar på side 58.

Juristforbundets undersøkelse

I en vanlig uke jobber advokatfullmektiger i de største firmaene i snitt 48 timer per uke, dvs. 9 timer mer enn avtalt arbeidstid

Hvor mange timer jobber du vanligvis i snitt per uke (samlet arbeidstid, inkludert mertid og overtid)? Antall timer

Gjennomsnittlig faktisk/vanlig arbeidstid per uke:

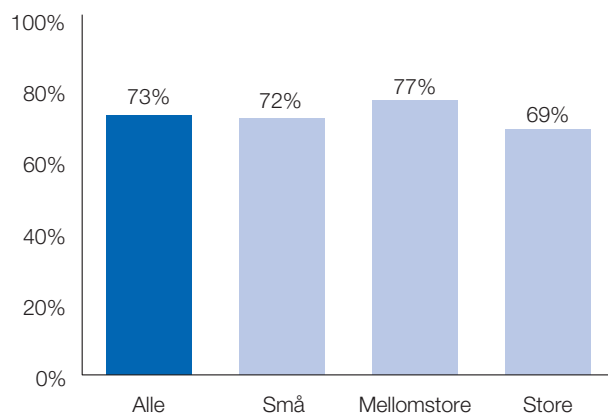
46 timer

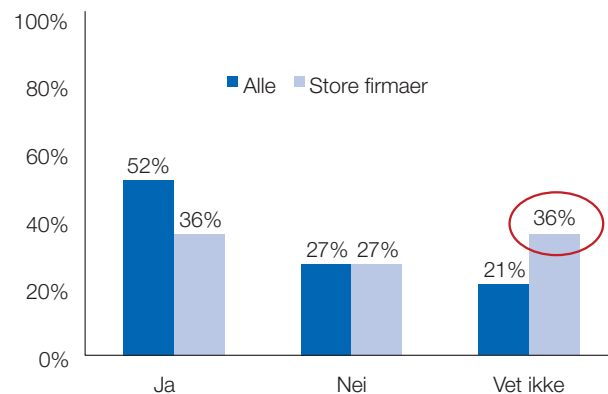
Avtalt arbeidstid er som regel 37,5 eller 40 timer per uke. Likevel jobber advokatfullmektiger i de største firmaene i snitt 48 timer i uken.

Nesten 3 av 4 har fleksitid. Av disse er det 52% som i praksis har mulighet for å ta ut alle opparbeidede timer. Mange vet ikke, særlig de i store firmaer, og de med kort fartstid

Har du fleksitid?

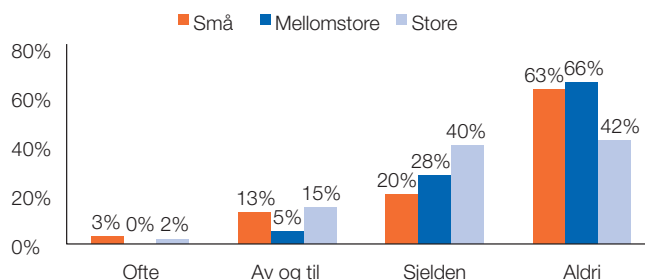
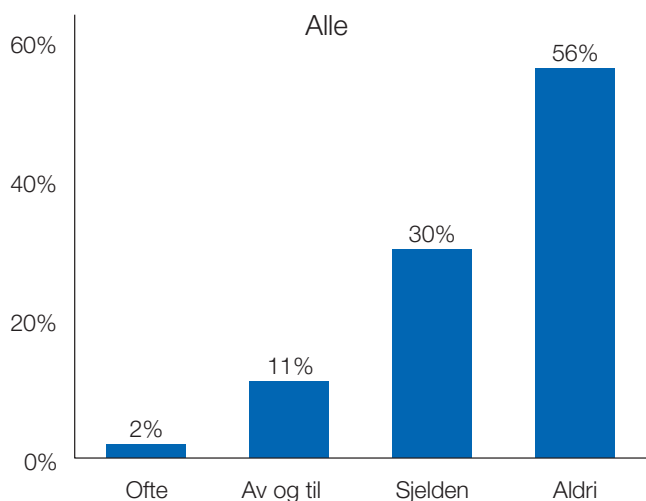

Har du i praksis mulighet for å ta ut alle opparbeidede timer fra fleksitidskontoen? Stilt til de som har fleksitid

13% av advokatfullmektiger jobber ofte eller av og til mer enn 69 timer per uke. I små og store firmaer er andelen som jobber over 69 timer per uke på henholdsvis 16% og 17%

Hender det at du jobber mer enn 69 timer per uke?

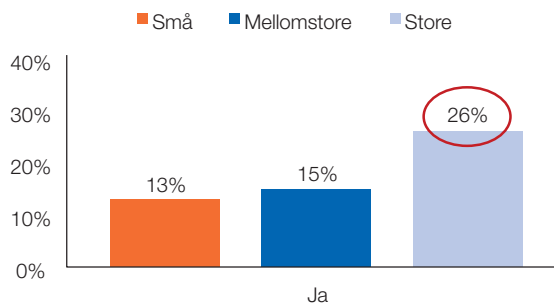
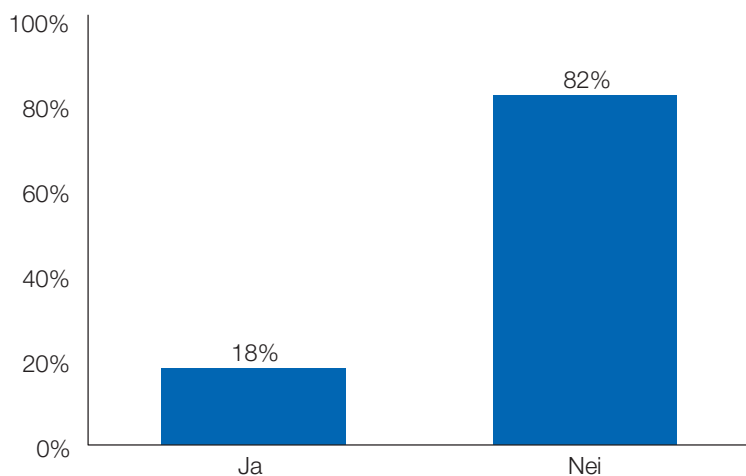

17% i de store firmaene jobber ofte eller av og til mer enn 69 timer per uke. Inkluderes de som svarer «sjelden», øker andelen til 57%

Over 4 av 10 oppgir at de i løpet av et år kan ha uker der de jobber mer enn 69 timer. Andelen er på nesten 6 av 10 i de store firmaene. I snitt jobber de nesten 8 uker per år med mer enn 69 timer per uke.

18% har unnlatt å føre timer på datoen eller uken de reelt ble arbeidet, og flyttet timeføring til andre datoer for å unngå for høy/ulovlig arbeidsmengde. Andelen er 26% i store firmaer

Har du unnlatt å føre timer på datoen eller uken de reelt ble arbeidet, og flyttet timeføring til andre datoer, for å unngå at timeføringssystemet skal vise for høy/ulovlig arbeidsmengde?

26% i de store firmaene har flyttet timeføring til andre datoer

Foto: Squarepixels

Ny som tillitsvalgt

Introduksjonskurs for tillitsvalgte i kommunal sektor

Målgruppe: **Tillitsvalgte i kommunal sektor (ikke Oslo kommune)**

Fra: **Onsdag 11. februar 2026 kl 10.45**
Til: **Torsdag 12. februar 2026 kl 14.00**
Sted: **Holmen Fjordhotell, Nesbru i Asker**

Kursnummer: **2026705**
Påmeldingsfrist: **17. desember 2025**

Dette kurset er obligatorisk for alle tillitsvalgte i kommunal sektor (unntatt Oslo kommune). Kurset skal i utgangspunktet gjennomføres før man kan delta på de andre kursene og vil gi deg verktøy for påvirkning og innflytelse.

Kurset har som mål å gjøre deg tryggere i rollen som tillitsvalgt. Tillitsvalgte som er trygge i rolleforståelsen er bedre til å oppdage og gripe fatt i ulike problemstillinger som berører medlemmene. Det gjør deg også bedre egnet til å delta aktivt i gode prosesser. Dette krever kjennskap til avtaleverk, organisasjonsforståelse og Juristforbundets politikk, samt bevissthet på egen rolle og relasjoner overfor øvrige parter i arbeidslivet.

Kurset vil gi deg en introduksjon til hovedavtalen og hovedtariffavtalen, sentrale avtaler for våre medlemmer i kommunal sektor, samt for deg som deres tillitsvalgt. Vi gjennomgår avtalenes formål og intensjon, former for medbestemmelse, virkeområde, klargjør partsforholdet og partenes rettigheter og plikter, sentrale og lokale forhandlingsordninger, i tillegg til å gi en gjennomgang av lønssystemet. Kurset gir deg også kjennskap til Juristforbundet og Akademikernes organisasjonsoppbygging og politikk.

Målsettingen med kurset er å bidra til at du som tillitsvalgt opplever deg trygg i rollen, kjenner det grunnleggende regelverket, hvilke virkemiddel du har tilgjengelig og hvilke arenaer du arbeider på.

Det forventes at deltakerne er til stede under hele kurset. Påmelding til kurset, inkludert lunsj og middag, er bindende.

Kurs samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte. Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.

Dersom du ikke ønsker overnatting eller middag må det noteres i påmeldingen.

Påmelding: juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kurs@juristforbundet.no

Spørsmål kan også rettes per tlf 40 00 24 25. Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart.

JURIST
FORBUNDET

Hjemmekontoret – eller hyttekontoret, for den saks skyld – er fremdeles en realitet for tre av fire jurister. (Illustrasjonsfoto: Roberto Nickson, Unsplash)

... men hjemmekontoret var ikke dødt

Ennå kan tre av fire bruke hjemmekontor

Rykter om hjemmekontorets død er betydelig overdrevet.

Hjemmekontorbruken har holdt seg jevnt de siste årene.

Faktisk er det litt flere jurister enn før som kan arbeide hjemme.

 Georg Mathisen

«Bruken av hjemmekontor er nå blitt unntaket, ikke regelen.» «Hjemmekontor er på retur, viser nye undersøkelser.» «Nei, du jobber ikke mer effektivt hjemmefra enn om du drar på kontoret.» «Flere selskap hopper av verdens største eksperiment: hjemmekontoret.»

Disse sitatene fra medieoppslag og rapporter, og flere med dem, gir inntrykk av at hjemmekontorordningen er på vei ut. Men slik er det ikke i virkeligheten, viser statistikken. Seniorrådgiver Ingebjørg Aamodt i Statistisk sentralbyrå (SSB) sitter med fasiten:

Tre av fire

– 75 prosent har mulighet til å benytte seg av hjemmekontor enten regelmessig eller en gang iblant, forteller hun.

Da snakker hun om jurister og andre som arbeider i samfunnsvitenskapelige og humanistiske yrker.

Tallet kommer fra Arbeidskraftundersøkelsen. SSB gjennomfører den hvert år. Den siste undersøkelsen, med tall fra 2024, viser at nøyaktig tre av fire i denne yrkesgruppen har muligheten til å ha hjemmekontor. Det er en bitte liten økning fra året før.

En av seks – 16,3 prosent – er på hjemmekontoret halve arbeidstiden eller mer. Det er en kraftig vekst fra 2023, men litt mindre enn i 2022. Det var i februar 2022 de siste covid-restriksjonene ble opphevet.

Stabile tall

– Tallene er stabile, oppsummerer Aamodt. – Det at veldig mange benytter seg av hjemmekontor enten regelmessig eller en gang iblant, betyr ikke at alle er fast på hjemmekontor, understreker hun.

Hvert av de tre siste årene har tallene vist at drøyt halvparten av juristene har vært på hjemmekontor mindre enn halve arbeidstiden.

Foreldre med barn under 18 år arbeider oftest hjemmefra, og oftest menn. Det siste henger sammen med at kvinner er overrepresentert i medisin, pleie og omsorg, der veldig få kan arbeide hjemme.

Ikke overbevist

Mari Holm Ingelsrud sier det samme som Aamodt. Ingelsrud er forsker på Arbeidsforskningsinstituttet, AFI, ved Oslomet.

– Jeg ser at det har stått litt både her og der om at nå er hjemmekontoret dødt. Jeg er ikke helt overbevist om at det egentlig er sant, sier hun.

AFI måler hjemmekontortallene en gang i året som en del av YS Arbeidslivsbarometeret.

– Der spør vi arbeidstagere om de har mulighet til å jobbe på hjemmekontor og hvor ofte de gjør det. Tallene er veldig stabile, forteller Ingelsrud.

Arbeidsforsker Mari Holm Ingelsrud ser at mange setter pris på mulighetene som hjemmekontoret gir, men at de gjerne dropper hjemmekontor og skjerm når de skal på møter. (Foto: Sonia Balci, Oslomet)

Konstant andel

Hverken SSB eller AFI kan si nøyaktig hvor mange dager i uken folk arbeider hjemme.

– Vi kan ikke skille på om det er to eller fire dager. Men andelen som har mulighet til å ha hjemmekontor, har vært nesten konstant siden 2021. Det har ikke endret seg til at det er masse folk som plutselig ikke har mulighet lenger, sier AFI-forskeren.

Hun fastslår at veldig mange setter pris på de mulighetene som hjemmekontoret gir for fleksibilitet.

– Det gir dem muligheten til å kunne tilpasse livet, men også muligheten til å kunne starte tidlig en dag og ikke ta reiseveien, sier hun.

– Vi vet også at mange som ble ansatt under eller etter pandemien, ble ansatt med mulighet for hjemmekontor. Det er vanskelig for en arbeidsgiver å endre det i etterkant, sier Mari Holm Ingelsrud.

Færre hybridmøter

I tillegg til en årlig spørreundersøkelse blant 3000 arbeidstagere har AFI intervjuet en del virksomheter og gått litt dypere i spørsmålene:

– Det virker som det er veldig stor forskjell på hva arbeidsgivere krever. Noen krever fremmøte flere

Hjemmekontorbruken har vært jevn de tre siste årene, forteller Ingebjørg Aamodt. (Foto: SSB)

dager i uken, men det betyr ikke at de ikke gir mulighet for hjemmekontor. Det kan bety at de legger felles møter til dager hvor alle er til stede på kontoret, slår hun fast.

Dessuten har hun inntrykk av at det er blitt færre hybridmøter – at når det først skal være møter, kommer folk fysisk til arbeidsplassen selv om de har muligheten til å jobbe hjemmefra.

Arbeidslivsbarometeret skiller ikke mellom yrker.

– Men fra andre studier vet vi at jurister ligger ganske høyt på muligheten for hjemmekontor, sier Ingelsrud.

Sitatene i første avsnitt kommer fra henholdsvis Nettavisen (som skrev om en undersøkelse fra Sparebank 1 SR-Bank i august 2024), Stavanger Aftenblad (som blant annet viser til Ledelsesbarometeret fra Fafo), fagbladet HMS-magasinet (som viser til en gjennomgang som The Economist har gjort av forskning) og Sintef (i en kronikk fra fungerende forskningsleder Nils Brede Moe i Sintef og direktør Jarle Moss Hildrum i Deloitte Consulting Norge).

Tillitsvalgte klare for lønns- og tariffkamp neste år

Rannveig Sørskaar og Arild Hjelmervik i Juristforbundet – Stat, sier et bra resultat av hovedoppgjøret i staten blir jobb nummer én i 2026.

 Ole-Martin Gangnes

Rannveig Sørskaar og Arild Hjelmervik, henholdsvis leder og andre nestleder i Juristforbundet – Stat, har Akademikerstreiken fra 2024 friskt i minne da de blir spurt om hva som blir viktig for de tillitsvalgte juristene i staten neste år. Neste år er det et hovedoppgjør i staten og igjen blir Akademikernes, og dermed Juristforbundets, tariffavtale et tema.

I 2024 gikk Akademikerne til streik etter at staten i lønnsoppgjøret satte et ultimatum om at det kun skal være én tariffavtale i staten, og dermed forsøkte å frata Akademikerne deres tariffavtale gjennom nærmere ti år. Streiken ble etter hvert stoppet med tvungen lønnsnemnd. Etter behandling i Rikslønnsnemnda ble det en viderefø-

ring av Akademikernes og Unios tariffavtaler, der lokale kollektive forhandlinger om fordelingen av lønnsmidlene er det grunnleggende.

Det står i motsetning til LO, som ønsker mer sentral lønnsdannelse og sentrale tillegg. Under LOs kartellkonferanse i november var LO-forbundene i staten og digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung (Ap) samstemte i et ønske om like tariffavtaler i staten igjen.

– Det er uheldig at vi har ulike hovedtariffavtaler i staten og vi ønsker likelydende avtaler, sa Tung ifølge NTL Magasinet.

– For å få til dette, kan ikke hver part stå fastlåst på sine primærstandpunkt. Alle må gi og ta om målet er en felles avtale. Vi vet at ikke-likelydende avtaler fører til større spredning i lønnsdannelsen i offentlig sektor, med de konsekvensene det har, sa Tung.

Det er med andre duket for et spennende hovedoppgjør i staten neste år – der mye nå minner om situasjonen som endte med at Akademikerne og Unio streiket i 2024.

– Det kan bli et veldig spennende oppgjør. Vil presset mot vår tariffavtale bli veldig sterkt nå også? Vil staten presse på for at vi skal inn

på en annen avtale? Jeg føler meg veldig sikker på at Akademikerne, og Juristforbundet, vil stå kampen ut. Våre tillitsvalgte er veldig tydelige på at de er klare for kamp dersom det blir snakk om å dele ut midlene sentralt igjen, sier Rannveig Sørskaar.

– Skuffende av statsråden

– Det er jo også spennende at en del har skjedd siden sist – vi har fått ny regjering og vi skal få ny personaldirektør i staten.

Rannveig Sørskaar og Arild Hjelmervik forteller at de har merket seg det som ble sagt under LOs kartellkonferanse.

– De var veldig harde der. Både statsråd Karianne Tung og LO-forbundene viste veldig tydelig hvilke prioriteringer de har, sier Hjelmervik.

– Vi visste jo ikke hvordan statsråden ville stille seg til oppgjøret nå, som blir det første hovedoppgjør etter streiken i 2024. Derfor er det skuffende, selv om det ikke er veldig overraskende, at man ser ut til å stå like sterkt på det samme som for to år siden; dette med at det skal være helt avgjørende at man får en felles avtale i staten og at det er det beste for statlig lønnsdannelse.

Leder Rannveig Sørskaar og nestleder Are Skjold-Frykholm i Juristforbundet – Stat under streiken i 2024 (Foto: Juristen)

– Men premisset for hele vår politikk er at det skal ut lokalt. Det er der vi vet man kan forvalte dette på en best mulig måte. Derfor blir hovedoppgjøret det store og det mye vil handle om for Juristforbundet – Stat i 2026, sier Sørskaar.

Akademikerne mener lønnsforhandlingene må brukes som et verktøy til å holde på ansatte med høyere utdanning – og at sentrale forhandlinger aldri har lønt seg for deres medlemmer, men ført til at høyt utdannede fikk en dårlig lønnsutvikling over tid.

Stillingskode for jurister

Rannveig Sørskaar og Arild Hjelmervik peker også på en annen kampsak som har vært viktig for juristene i staten ved flere oppgjør – egne stillingskoder for juridisk ansatte i staten.

– Vi kommer til å fortsette den kampen. Veldig mange andre yrkesgrupper i staten har det, men ikke vi jurister. Vi mener at man skal kunne kalle seg juridisk rådgiver og juridisk seniorrådgiver. Det er jo ikke minst viktig for de som har kontakt med oss jurister i staten. Vi mener at det er viktig å synliggjøre at det er en jurist som har fattet et vedtak, for eksempel. Arbeidsgivere som har

ansatt jurister burde også ha interesse av å vise det.

– Det vil gi et mer helhetlig system med stillingskoder og det vil gjenspeile den kompetansen som ligger bak et vedtak. Så vi kommer til å jobbe for å få det inn som et krav i oppgjøret, sier Sørskaar.

Juristforbundets tariffkonferanse arrangeres i mars neste år.

– Da diskuterer vi hva som skal være vårt krav fra Juristforbundet inn til Akademikerne. Der får alle

våre foreninger i forbundet muligheten til å komme med innspill til hvordan kravet fra Juristforbundet – Stat skal se ut.

Selve hovedoppgjøret starter i april 2026.

– Men jobben er i gang allerede for vår del – vi jobber med dette hele året rundt. Det gjelder alle de tillitsvalgte og den viktige jobben de gjør. Våre tillitsvalgte blir jo drillet i at forhandlinger lokalt i virksomhetene pågår hele året, sier de.

Rannveig Sørskaar og Arild Hjelmervik.(Foto: Juristen)

Advokatbransjen må rydde i eget hus

Det har blitt skrevet og ment mye om advokatfullmektigers arbeidshverdag den siste tiden. Dagens Næringsliv har fått innsyn i timelister som har vist at enkelte har hatt arbeidsdager på 18 timer, og uker på 80-100 timer. Juristforbundets egen undersøkelse viser dessverre at historiene langt på vei er representative for deler av advokatbransjen. Men la meg med en gang understreke at vi vet at andre deler av advokatbransjen er svært opptatt av og flinke til å overholde lover og regler.

Når flere fullmektiger forteller at de har jobbet ulovlig lange uker, kombinert med at de ikke engang fører alle timene de reelt jobber – da bør varsellampene blinke ildrødt hos ledelsen. Det er uholdbart. Det som gjør mest inntrykk er at mange sier de fører feil timer for å omgå regelverket. At de har unnlatt å føre timer på datoen eller uken de reelt ble arbeidet, og flyttet timeføring til andre datoer for å unngå ulovlig arbeidsmengde. En slik ukultur er hårreisende, og noe bransjen må ta tak i umiddelbart.

Advokatfullmektiger er ofte unge og i starten av karrieren. Jeg forstår godt at de vil legge ned en innsats, vise hva de er verdt og få være med på spennende oppdrag som gir verdifull erfaring. Det er heller ikke deres ansvar å sette ned foten, og si nei til mer arbeid. Det er ledelsen i advokatfirmaene som må ha kontroll på timeføringen, og

sørge for å gi de ansatte nok hvile mellom slagene.

Jeg registrerer noen stemmer i debatten som sier at det er frivillig å påta seg mye jobb. At det er viktig å sette grenser for seg selv eller at mye kan være løst ved å snakke med sjefen. Dette er lett å si, men vanskelig å gjøre i praksis. En ung fullmektig i sin første jobb står ikke som en likeverdig part til sin sjef. Graden av frivillighet kan i høyeste grad diskuteres. Holdninger og kultur skapes fra toppen. Det er derfor avgjørende at ledelsen i advokatfirmaene tar dette på alvor, og sender tydelige signaler til de ansatte om hva slags arbeidsmiljø de vil ha.

Denne problematikken har også en klar kjønnsdimensjon. Ekstrem arbeidsbelastning med høyt faktureringspress og en kultur som forventer tilgjengelighet langt utover arbeidsmiljølovens krav, rammer ikke alle likt. Det bidrar til en arbeidskultur som hindrer likestilling og presser ut kvinner med omsorgsoppgaver hjemme. Det fører til at vi mister talenter, og at andelen kvinnelige partnere forblir lav.

Juristforbundet har vært klare på at vi vil komme advokatbransjen i møte. Vi forstår at det tidvis er behov for mye arbeid, og at ikke alle dager kan være 8-16. Vi snakker gjerne

med advokatfirmaene om tariffavtaler, som kan sørge for at arbeidstakerne får et godt og forsvarlig rammeverk.

Men tariffavtaler alene løser ikke alt. Det trengs en kulturendring i bransjen. Klare beskjeder fra ledelsen i de mange firmaene, om at inntjening ikke skal trumfe de ansattes helse og arbeidsmiljø. Hvis ikke vil advokatbransjen fortsette å miste dyktige mennesker som ser at døgnet bare har 24 timer, og at det ikke er verdt å bruke 18 av dem på jobb.

Foto: iStock.com/skyreisher

Arbeidsrettslige temaer I

Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: **Tillitsvalgte i alle sektorer.
Det er mulig for ledere å søke.**

Fra: **Torsdag 19. mars 2026 kl. 10.30**
Til: **Fredag 20. mars 2026 kl 13.45**
Sted: **Son Spa, Son**

Kursnummer: **2026657**
Påmeldingsfrist: **12. januar 2026**

Arbeidslivet reguleres av flere rettsregler som utledes fra lover, forskrifter, tariffavtaler, rettspraksis og ulovfestede regler. Kunnskap om sentralt regelverk innenfor arbeidsretten vil sette våre tillitsvalgte i bedre stand til å utøve rollen som tillitsvalgt, samt skape en helhetlig forståelse for samspillet mellom aktørene på arbeidsplassen.

Grunnkurs i arbeidsrett tar sikte på å gi deltakerne en generell innføring i arbeidsrettslige regler. Kurset tar sikte på å gi en basiskompetanse og vil derfor være et grunnlag for våre øvrige kurs for tillitsvalgte. I tillegg har vi valgt ut noen aktuelle tema med utgangspunkt i generelle arbeidsrettslige problemstillinger.

Tema på dette kurset vil være:

- Aktuelle rettskilder i arbeidsretten
- Innføring i arbeidsgivers styringsrett
- Oppsigelse i prøvetid
- Midlertidig tilsetning
- Kommunikasjon og oppfølging i utfordrende arbeidssituasjoner
- Regelverket rundt trakassering/mobbing i arbeidsforhold

Kurset er i utgangspunktet tilpasset alle sektorer, men vil ha særlig interesse for tillitsvalgte i offentlig sektor og ledere i alle sektorer.

Det arrangeres felles busstransport tur/retur hotellet fra Oslo Bussterminal.

**Kurs samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte.
Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.**

Påmelding: juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kurs@juristforbundet.no

Spørsmål kan også rettes per tlf 40 00 24 25. Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart.

JURIST
FORBUNDET

Når kan du være hjemme med sykt barn?

De fleste foreldre har opplevd at dagen brått må endres fordi et barn våkner sykt. Da er det fint at å ha omsorgspermisjon, ofte kalt «sykt barn-dager», men hvor mange dager har man egentlig? Og hvordan er det når foreldrene ikke bor sammen, men deler omsorgen for barnet?

Av Thea Normann,
advokat i Juristforbundet

Hvem har rett på omsorgspenger når barna er syke?

Reglene for bruk av egenmelding ved barn eller barnepassers sykdom, er ikke de samme som egenmelding ved egen sykdom. Retten til omsorgsdager og omsorgspenger ved barns sykdom reguleres i folketrygdloven kapittel 9 og arbeidsmiljøloven § 12-9.

Det er flere vilkår som må være oppfylt for å ha rett til omsorgspenger. For det første må den ansatte ha omsorg for et barn under 12 år. Har barnet kronisk sykdom, langvarig sykdom eller nedsatt funksjonsevne, gjelder retten til og med det kalenderåret barnet har fylt 18 år. At en ansatt har omsorg for et barn betyr at barnet bor fast hos den ansatte og at de har samme folkeregistrerte

Illustr.: Colourbox.com

adresse. Hvis foreldrene til barnet ikke bor sammen, men de har en avtale om delt bosted, bor barnet fast hos dem begge.

Den ansatte må være medlem av folketrygden, samt ha vært i jobb i minst fire uker (opptjeningsstid). Likestilt med jobb er i denne sammenheng også perioder med sykepenger, dagpenger, foreldrepenger, svangerskapspenger, omsorgspenger, pleiepenger eller opplæringspenger. Den ansatte må også ha tap av pensjonsgivende inntekt

Når er det aktuelt med omsorgspermisjon?

Omsorgspermisjon kan brukes når barnet er sykt og trenger nødvendig tilsyn og pleie på grunn av sykdommen. I praksis er det forelderen selv som må vurdere om det av hensyn til barnet er nødvendig å være borte fra jobb.

Også når den som «har det daglige barnetilsynet er sykt», kan forelderen bruke omsorgsdager for å ivareta barnet. Dette kan for eksempel være forelder som er i foreldrepermisjon, dagmamma eller hvis barne-

hagen må stenge på grunn av sykdom hos de ansatte.

Hvis barnet har behov for oppfølging på grunn av sykdom, vil forelderen ha rett til omsorgspermisjon selv om barnet ikke er sykt eller pleietrengende den aktuelle dagen. Dette kan for eksempel være i forbindelse med at barnet skal til lege, fysioterapeut, BUP, PPT eller ansvarsgruppe.

En forelder kan også bruke omsorgspermisjon hvis den som til vanlig passer barnet må følge et annet barn til utredning eller innleggelse. Eksempelvis kan dette være tilfellet hvis en forelder i foreldrepermisjon har omsorg for et barn, men må følge et annet barn til utredning. Da kan den andre forelderen bruke omsorgspermisjon for å være hjemme med barnet som vanligvis er hjemme.

Hvor mange omsorgspermisjon har man krav på?

Hvor mange dager en ansatt har krav på, vil være avhengig av både samlivssituasjon og antall barn. En arbeidstaker som et eller to barn

under 12 år, har som hovedregel 10 dager pr. kalenderår. Ved tre eller flere barn under 12 år, har man krav på fem ekstra dager, dvs. totalt 15 dager. Foreldrene som deler omsorg for barnet, vil ha 10 eller 15 dager hver. For en ansatt som er alene om omsorgen, doubles antallet dager. Å være alene om omsorgen betyr i denne forbindelse at forelderen er alene om den daglige omsorgen for barnet. Den ansatte har rett til omsorgspermisjon for barn ut kalenderåret de fyller 12 år, eller alternativt 18 år ved kronisk sykdom, langvarig sykdom eller nedsatt funksjonsevne hos barnet.

Hvis et barn er kronisk sykt eller har nedsatt funksjonsevne/funksjonshemming, kan forelderen søke om å få innvilget flere dager med omsorgspermisjon. Det samme gjelder hvis den andre forelderen til barnet ikke kan ha tilsyn med barnet i en periode på minst seks måneder. Slike situasjoner kan eksempelvis være hvor den ene forelderen er syk, innlagt på sykehus, har en funksjonshemming, er i fengsel eller utøver verneplikt.

Når må den ansatte fremlegge legeerklæring?

De første tre kalenderdagene med fravær på grunn av sykt barn, kan fraværet meldes i form av egenmelding. Fra og med den fjerde dagen kan arbeidsgiver kreve at den ansatte fremlegger legeerklæring, men det er ikke et vilkår for rett til omsorgspenger. Hvis arbeidsgiver ikke krever legeerklæring, vil den ansatte uansett ha rett til omsorgspenger. Dette er annerledes hvis forelderen får omsorgspenger direkte fra NAV, da kreves det legeerklæring ved fravær utover tre dager.

Hvordan utbetales omsorgspenger?

Så lenge den ansatte oppfyller vilkårene for omsorgspenger, mottar den ansatte lønn som vanlig. Hvis forelderen oppfyller vilkåret om opptjeningsstid, men ikke har jobbet hos nåværende arbeidsgiver i minst fire uker, er det NAV som utbetaler omsorgspengene.

NAV dekker omsorgspenger opptil 6G.

Hva skjer når omsorgspermisjonen er brukt opp?

Noen ganger er barnet sykt i lengre perioder eller mange ganger i løpet av året, slik at foreldrene ikke har flere dager med omsorgspermisjon igjen på slutten av året. Legeerklæring om sykdom hos barnet vil ikke gi rett til flere dager omsorgspermisjon. Er dagene brukt opp, har man altså ikke flere dager å ta av før neste kalenderår.

I praksis løses gjerne dette ved at den ansatte må gå i dialog med arbeidsgiveren og for eksempel bli enige om å bruke restferie eller be om ulønnet permisjon.

Her vil det også være et unntak dersom barnet er innlagt på sykehus eller pleieinstitusjon og har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie fra en av foreldrene. Da vil foreldrene ha krav på pleiepenger fra NAV.

Ny som tillitsvalgt

Introduksjonskurs for tillitsvalgte i privat sektor

Målgruppe: **Tillitsvalgte i privat sektor**
Fra: **Onsdag 11. februar 2026 kl 10.45**
Til: **Torsdag 12. februar 2026 kl 14.00**
Sted: **Holmen Fjordhotell, Nesbru i Asker**
Kursnummer: **269006**
Påmeldingsfrist: **17. desember 2025**

Kurset har som mål å gjøre deg tryggere i rollen som tillitsvalgt. Tillitsvalgte som er trygge i rolleforståelsen er bedre til å oppdage og gripe fatt i ulike problemstillinger som berører medlemmene. Det gjør deg også bedre egnet til å delta aktivt i gode prosesser. Dette krever kjennskap til avtaleverk, organisasjonsforståelse og Juristforbundets politikk, samt bevissthet på egen rolle og relasjoner overfor øvrige parter i arbeidslivet.

Kurset vil gi deg en introduksjon til den kollektive arbeidsretten og tariffavtalesystemet. Det vil bli en generell del som er relevant for alle tillitsvalgte i forbundet, samt en mer spesiell del knyttet inn mot de ulike tariffområdene i privat sektor og lokale kollektive forhandlinger. Kurset gir deg også kjennskap til Juristforbundets og Akademikernes organisasjonsoppbygging og politikk.

Målsettingen med kurset er å bidra til at du som tillitsvalgt opplever deg trygg i rollen, kjenner det grunnleggende regelverket, hvilke virkemiddel du har tilgjengelig og hvilke arenaer du arbeider på.

Kurs samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte. Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.

Dersom du ikke ønsker overnatting eller middag må det noteres i påmeldingen.

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart.

Påmelding: juristforbundet.no/tillitsvalgt
Spørsmål: kurs@juristforbundet.no

JURIST
FORBUNDET

Hvorfor er ikke stillingstittel «jurist» godt nok?

Hvorfor er advokatbevillingen blitt gullstandarden, når de fleste jurister aldri setter sin fot i retten eller jobber med rådgivning til klienter? Er vi fanget i en titteljakt som overskygger kompetanse, erfaring og samfunnsverdi?

Av Frida Sørli Furset

På videregående startet drømmen om å bli advokat. Jeg hadde hatt rettskildelære og syntes advokatyret så kjempespennende ut. Jeg ønsket å bli advokat – men jeg visste lite om hvilke andre muligheter som fantes. Det eneste jeg hørte fra voksne rundt meg var: «Fullfører du jusstudiet, kan du jobbe med alt mulig.»

På studiet vokste drømmen om advokatrollen. Da jeg begynte på tredjeavdeling startet første sesong av tv-serien Suits. «Alle» ville bli som Harvey Specter og «alle» skulle bli advokatfullmektig som Mike Ross eller Rachel Zane – bare med universitetsutdanningen i behold.

På femteavdeling startet jobbsøkingen og jeg fikk en tøff opplevelse med virkeligheten. Det var ikke advokatfullmektigstillinger til alle. Og vi som ikke ble fullmektiger, endte ofte som jurister, rådgivere eller saksbehandlere.

For min del fikk jeg en juristjobb innenfor forsikring, og det var med blandede følelser. Jeg var kjempeforneymet med å få en relevant jobb med fast inntekt. Men det følte også som en nedtur. Jeg snakket om den nye jobben min som om det var en mellomstasjon på vei mot målet om å bli advokatfullmektig. Og jeg var ikke alene. Jeg kjenner mange som har følt på, eller føler på det samme som jeg gjorde den gangen.

Så hvorfor er det slik at alle jurister føler at de har lyktes med seg selv, først når de får advokatbevillingen? I 2023 publiserte Advokatbladet en statistikk som viste at kun én av tre jurister i Norge jobber som advokat. Hva jobber så de to tredjedelene som ikke er advokater med? Jeg har lært at de jobber med «alt mulig».

Advokatselskapene gjør en kjempegod jobb med å profilere seg selv og deres arbeidsmuligheter til jusstudenter og unge voksne. Det er på tide at vi som jobber i næringslivet og det offentlige lærer av advokatselskapene og profilerer juristjobber på en minst like god måte.

For sannheten er at både jurister og advokater tilbringer mesteparten av tiden med rådgivning, tolkning og problemløsning – ikke i rettssalen. Dessuten kjenner jeg svært mange advokater som ikke liker å gå i retten. De rusket gjennom praksiskravene med tre rettslige prosesser like etter studietiden, og sitter i dag igjen med en dårlig opplevelse fra rettssalen.

Å prosedere for en dommer er et eget fag, en egen kompetanse. Det er ikke for alle. Men likevel virker hignet etter advokattittel og rettssalen så viktig for oss når vi er ferdig på jusstudiet.

Min advokatbevilling:

I over ti år har jeg jobbet som jurist med mange spennende juridiske oppgaver. Den siste tiden har jeg fått jobbe som advokatfullmektig og fullført praksiskravene. Jeg har i dag nådd milepælen jeg drømte om som student. Jeg har blitt advokat.

Men poenget er at jeg hadde veldig godt av min ti år lange arbeidserfaring når jeg gjennomførte praksiskravene. Jeg hadde tilstrekkelig arbeids- og livserfaring til å være stødig, rolig og gjøre en god jobb. Jeg skulle ønske noen fortalte meg dette for ti år siden, og ba meg roe ned stresset og uroen rundt at jeg «bare var jurist».

Jo mer jeg tenker på det, jo mer går det opp for meg at denne forventningen om å bli advokat er noe samfunnet rundt har skapt. Det er samfunnet og bransjen rundt meg som forventer at jeg har advokatbevilling, og nå er jeg med på å skape de samme forventningene hos andre.

For jeg føler oppriktig at jeg får litt mer tyngde og pondus med advokattittel fremfor juristtittel. Og kanskje lever vi i et samfunn hvor dette er viktig og riktig. Men samtidig, når vi vet at to av tre jurister ikke jobber som advokater i Norge, mener jeg det er på tide å gjøre noe med forventninger, følelser og presset vi gir til de som kommer etter oss.

Så hva kan vi gjøre for å få flere stolte jurister?

Jeg mener juristene må starte med bedre informasjon allerede på studiet. Og alle som jobber som jurist må gå i seg selv og grave frem mer stolthet knyttet til eget arbeid og stillingstittel.

1. Det må spres mer informasjon om alle de kule, spennende og krevende jobbene to tredjedeler av alle jurister jobber med.
2. Arbeidsgivere må profilere seg selv og juristjobbene bedre (spesielt til studenter).
3. Jurister i både det offentlige og private må stikke hodene frem og fortelle med stolthet om jobbene sine.
4. Jurister og advokater må fremsnakke arbeidsoppgaver og ikke skape differensiering og distanse mellom jurist og advokatrollen.

Til slutt: Vi advokater må også gå i oss selv. Hvordan omtaler du jurister? Har du mer respekt for dem hvis de har advokattittel? Hvorfor? To år som fullmektig og tre rettslige prosesser gir sjelden pondus alene. Erfaring, engasjement og faglig tyngde bør telle mer enn tittelen.

Norge trenger advokater – men Norge trenger enda flere jurister.

Foto: iStock.com/izusek

Ny som tillitsvalgt

Introduksjonskurs for tillitsvalgte i statlig sektor

Målgruppe: **Tillitsvalgte i statlig sektor**
Fra: **Onsdag 11. februar 2026 kl 10.45**
Til: **Torsdag 12. februar 2026 kl 14.00**
Sted: **Holmen Fjordhotell, Nesbru i Asker**
Kursnummer: **2026605**
Påmeldingsfrist: **17. desember 2025**

Trygge tillitsvalgte er bedre rustet til å oppdage og håndtere problemstillinger som berører medlemmene, og til å delta aktivt i gode prosesser. Dette krever kjennskap til avtaleverk, organisasjonsforståelse og Juristforbundets politikk, samt bevissthet om egen rolle og relasjoner til øvrige parter i arbeidslivet.

"Ny som tillitsvalgt" er et obligatorisk grunnkurs for tillitsvalgte i Juristforbundet. Kurset gir en praktisk tilnærming til rollen som tillitsvalgt, og en innføring i hvordan medbestemmelse utøves.

Det forventes at deltakerne er til stede under hele kurset. Påmelding til kurset, inkludert lunsj og middag, er bindende.

Kurs samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte. Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.

Dersom du ikke ønsker overnatting eller middag må det noteres i påmeldingen.

Påmelding: juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kurs@juristforbundet.no

Spørsmål kan også rettes per tlf 40 00 24 25. Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart.

JURIST
FORBUNDET

Hovedstyret

President

Sverre Bromander

sverre.bromander@juristforbundet.no

Visepresident

Benedicte Gram-Knutsen

benedicte.gram-knutsen@juristforbundet.no

Styremedlemmer valgt av Landsmøtet

Ina Annett Grunnvåg

ina.a.grunnvaag@gmail.com

Jon Ole Bjørklund Whist

jon@farmaceutene.no

Tormod Anders Sletten (møtende varamedlem)

tormod.sletten@gmail.com

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Rannveig Sørskaar (Juristforbundet – Stat)

rannveig.sorskaar@juristforbundet.no

Kay André Brudvik Haugen (Juristforbundet – Kommune)

kay.haugen@bergen.kommune.no

Torbjørn Saggau Holm (Juristforbundet – Dommerforeningen)

torbjorn.saggau.holm@domstol.no

Anne-Kristine Roland (Juristforbundet – Student)

anne-kristine.roland@juristforbundet.no

Anders Schrøder Amundsen (Juristforbundet – Privat)

a.s.amundsen@outlook.com

Ansattes representant

Mona Sanden Olivier

mso@juristforbundet.no

Medlemsguide

Har du flyttet eller byttet jobb?

juristforbundet.no/minside

medlem@juristforbundet.no | 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring

juristforbundet.no/forsikring

forsikring@juristforbundetforsikring.no | 23 11 33 11

Bank – medlemstilbud

Handelsbanken

handelsbanken.no/juristforbundet

Finn ditt nærmeste bankkontor for kontaktinformasjon

Juristforbundets advokatkontor

juristforbundet.no/advokatkontoret

advokat@juristforbundet.no | 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristen

juristen.no

Redaksjonen:

redaksjonen@juristen.no | 482 48 352

Annonser:

randi@storybold.no | 995 20 500

Jobbmarkedet

juristen.no/stilling

Juristenes Utdanningssenter

jus.no | 40 00 26 62

Juristforbundet | 40 00 24 25 | www.juristforbundet.no | post@juristforbundet.no

Kristian Augusts gate 9, 0164 Oslo

JURIST
FORBUNDET

NORGE P.P.
Avsender:
Juristforbundet
Kristian Augusts gt 9
0164 Oslo

Sjekk våre nettsider www.juristen.no

Enten du foretrekker mobil, nettbrett eller desktop

- siste nytt
- stillingsannonser
- debatt
- fagstoff

Tips oss på redaksjonen@juristen.no